

รายงานวิจัย

ทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทนต์ ศรีไสย์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ บุญวิเศษ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ วิทยาเขตจันทบุรี
มหาวิทยาลัยบูรพา

พ.ศ. 2547

ISBN 974-384-008-7

รายงานวิจัย

ทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทนต์ ศรีไสย์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ บุญวิเศษ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ วิทยาเขตจันทบุรี

มหาวิทยาลัยบูรพา

พ.ศ. 2547

ISBN 974-384-008-7

THE CIVILIAN'S POINT OF VIEWS ON ELECTING THE PRESIDENT
AND SENATE MEMBERS OF THE CITY MUNICIPALITY
IN CHANTHABURI PROVINCE

BY

Associate Professor Dr. Suttanu Srisai

Faculty of Education, Chulalongkorn University

Assistant Professor Supoj Boonviset

Faculty of Human & Social Science, Burapha University

Graduate School of Public Administration, Chanthaburi Campus

Burapha University

2004

ISBN 974-384-008-7

หัวข้อวิจัย: ทักษะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี

ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ ดร.สุทรนุ ศรีไสย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ บุญวิเศษ

ปีที่วิจัย: 2546-2547

หน่วยงาน: วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ วิทยาเขตจันทบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาทักษะของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 300 คนจากทั้งหมด 377 คิดเป็นร้อยละ 79.58 ของการสุ่มแบบคลัสเตอร์ (Cluster Sampling) ข้อมูลทั้งหมดถูกวิเคราะห์โดยโปรแกรม SPSS for Windows ค่าสถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดอดยพหุคูณแบบสแต็ปไวท์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายที่ผ่านมาประชาชนประมาณร้อยละ 71 ออกไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ผู้ไปเลือกตั้งประมาณร้อยละ 58 เลือกกลุ่มนายจักรเพชร จิตงามสุจริต รองลงมาเลือกกลุ่มของนายสุนทร เข็มสกุล (33%) สาเหตุ 5 อันดับแรกที่ประชาชนเลือกแต่ละกลุ่มเพราะ 1) ชอบ 2) ตั้งใจทำงาน 3) เป็นคนดี 4) เลือกตามคำแนะนำของครอบครัว และ 5) ผลงานดี ตามลำดับ

2. ประชาชนประมาณร้อยละ 51 ทราบว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547 และประชาชนที่มีสิทธิร้อยละ 82 คาดว่าจะออกไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และประมาณร้อยละ 59 ของผู้ที่จะไปเลือกตั้งจะเลือกกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ส่วนลักษณะและคุณสมบัติ 3 อันดับแรกของสมาชิกสภาเทศบาลที่ประชาชนต้องการเลือกคือ 1) จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง 2) เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน และ 3) ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับฟัง แสดงความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาลำหรับสมาชิกสภาเทศบาลที่มีคุณสมบัติดังกล่าวส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มการเมืองของนายจักรเพชร จิตงามสุจริต (ร้อยละ 61) และ กลุ่มการเมืองของนายสุนทร เข็มสกุล (ร้อยละ 27)

3. ประชาชนประมาณร้อยละ 39 ทราบว่าจะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547 (อีกประมาณร้อยละ 61 ไม่ทราบ) สำหรับคุณสมบัติของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการคือ ต้องสังกัดกลุ่มการเมืองท้องถิ่น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีพฤติกรรมสำคัญใน 3

อันดับแรกคือ 1) จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง 2) แก้ปัญหาด้วยความรวดเร็ว และ 3) เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน ตามลำดับ และพบว่า นายจักรเพ็ชร จิตงามสุจริต เป็นบุคคลที่ประชาชนประมาณร้อยละ 63 ให้ความเห็นว่าตรงกับคุณสมบัติดังกล่าวมากที่สุด ในทำนองเดียวกันพบว่า ประชาชนประมาณร้อยละ 63 จะเลือกสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่กลุ่มเดียวกันกับกลุ่มนายกเทศมนตรีที่ตนเลือกด้วย

4. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลในด้านความสะอาดของชุมชนและการกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับมาก ส่วนบริการอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

5. สามตัวแปรคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล และ การให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการของเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสามตัวแปรนี้สามารถทำนายหรืออธิบายความแปรปรวนต่อความพึงพอใจของประชาชนได้ร้อยละ 67.50 และพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญมากที่สุด โดยตัวแปรนี้เพียงตัวแปรเดียวสามารถทำนายตัวแปรตามได้ร้อยละ 41.40

6. ความต้องการเร่งด่วนของประชาชนที่ต้องการให้เทศบาลเมืองจันทบุรีดำเนินการ 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) การป้องกันน้ำท่วม/ปรับปรุงท่อระบายน้ำ/ทำนบกั้นน้ำ 2) การกำจัดขยะสิ่งปฏิกูล/ความสะอาดของถนนหนทาง 3) การเข้มงวดเรื่องการปราบปรามยาเสพติด 4) การเคร่งครัดในเรื่องการจัดการจราจรบนท้องถนน (สัญญาณไฟ การจอดรถ และควบคุมการทำผิดกฎหมายจราจร) และการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และ 5) การปรับปรุงถนนหนทางที่คับแคบ และ การส่งเสริมอาชีพ/พัฒนารายได้ของประชาชน ตามลำดับ

Research Title: The Civilian's Point of Views on Electing the President and Senate Members
of the City Municipality in Chanthaburi Province

Researchers: Associate Professor Dr. Suttanu Srisai
Assistant Professor Supoj Boonviset

Year: 2003-2004

Agency: Graduate School of Public Administration, Chanthaburi Campus, Burapha University

ABSTRACT

The purpose of this study was threefold: first, to study the civilian's point of views on directly electing the president and senate members of the Chanthaburi City Municipality (CCM); second, to study crucial factors that effected to the civilian's satisfaction on all public services of the CCM; and third, to study the suddenly needs of civilian that rested in the CCM area. All 300 subjects (from 377) or 79.58 percent from cluster random sampling were participated in this study. Data were analyzed by computing frequency, percentage, mean, standard deviation, and Stepwise-multiple regression correlation. Research results were as follows:

1. The last electing senate members of the CCM, most of civilian (71percent) went to elect the CCM senate members; 58 percent electing a group of Chakapet Jit-ngamsujarit, and 33 percent a group of Sunthorn Jiemsakul, respectively. The 5 first causes of electing in each group were: 1) like them; 2) attention to do works; 3) good persons; 4) suggestion from family members; and 5) good works, respectively.

2. Fifty-one percent of civilian knew that the new CCM senate members would be elected in January or February 2004. Most of them (82 percent) expected that they would go to elect the CCM senate members, 59 percent electing members with local politic groups. The qualifications of the CCM senate members with the 3 first civilian needs were as follows: 1) attention to really solving local problems; 2) understanding problems of civilian and community; and 3) giving civilian with participation in hearing, sharing ideas, and solving problems. It also found that those qualifications of the CCM senate members were in local politic groups of Chakapet Jit-ngamsujarit (61 percent) and a group of Sunthorn Jiemsakul (27 percent).

3. Thirty-nine percent of civilian knew that the direct election of the CCM president would be occurred in January or February 2004 (approximate 61 percent unknown). The

Research Title: The Civilian's Point of Views on Electing the President and Senate Members of the City Municipality in Chanthaburi Province

Researchers: Associate Professor Dr. Suttanu Srisai
Assistant Professor Supoj Boonviset

Year: 2003-2004

Agency: Graduate School of Public Administration, Chanthaburi Campus, Burapha University

ABSTRACT

The purpose of this study was threefold: first, to study the civilian's point of views on directly electing the president and senate members of the Chanthaburi City Municipality (CCM); second, to study crucial factors that effected to the civilian's satisfaction on all public services of the CCM; and third, to study the suddenly needs of civilian that rested in the CCM area. All 300 subjects (from 377) or 79.58 percent from cluster random sampling were participated in this study. Data were analyzed by computing frequency, percentage, mean, standard deviation, and Stepwise-multiple regression correlation. Research results were as follows:

1. The last electing senate members of the CCM, most of civilian (71percent) went to elect the CCM senate members; 58 percent electing a group of Chakapet Jit-ngamsujarit, and 33 percent a group of Sunthorn Jiemsakul, respectively. The 5 first causes of electing in each group were: 1) like them; 2) attention to do works; 3) good persons; 4) suggestion from family members; and 5) good works, respectively.

2. Fifty-one percent of civilian knew that the new CCM senate members would be elected in January or February 2004. Most of them (82 percent) expected that they would go to elect the CCM senate members, 59 percent electing members with local politic groups. The qualifications of the CCM senate members with the 3 first civilian needs were as follows: 1) attention to really solving local problems; 2) understanding problems of civilian and community; and 3) giving civilian with participation in hearing, sharing ideas, and solving problems. It also found that those qualifications of the CCM senate members were in local politic groups of Chakapet Jit-ngamsujarit (61 percent) and a group of Sunthorn Jiemsakul (27 percent).

3. Thirty-nine percent of civilian knew that the direct election of the CCM president would be occurred in January or February 2004 (approximate 61 percent unknown). The

qualifications of the CCM president with civilian needs were: participating with a local politic group; receiving undergraduate degree; and having the 3 first following crucial behaviors: 1) attention to really solving local problems, 2) solving problems fast, and 3) understanding problems of civilian and community. Most of civilian (63 percent) indicated that Mr.Chakapet Jit-ngamsujarit had all those qualifications. It was also found that 63 percent of civilian would elect the CCM senate members in the same politic group of the president candidate.

4. As a civilian satisfaction on the CCM services, most of items were at moderate level, except community clean and garbage disposals were at good level.

5. Three variables (civilian participation in auditing the CCM works, community clean and garbage disposals, and civil library services) were crucial factors on the civilian satisfaction, could explain the variance of the civilian satisfaction at 67.50 percent, significant at .05 level. The civilian participation in auditing the CCM works was the best predictor (41.40 percent) on the civilian satisfaction.

6. The 5 first suddenly needs of civilian were as follows: 1) managing flood protections, 2) garbage disposals/street and road cleaning, 3) seriously against drugs, 4) seriously managing traffics (traffic light, parking vehicles, strict traffic regulations) and keeping and saving life and assets, and 5) building and repairing the narrow streets (roads) and helping occupation development/increasing incomes, respectively.

กิติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนที่อาศัยในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองจันทบุรีที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา วิชาเขตสารสนเทศจันทบุรี ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล สำหรับความดีของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยทุกคน บิดามารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับคณะผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันนี้

รศ.ดร.สุทฤษฎ์ ศรีไสย์

ผศ.สุพจน์ บุญวิเศษ

สารบัญ

หน้า

	บทคัดย่อภาษาไทย	ค
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
	กิติกรรมประกาศ	ช
	รายการตารางประกอบ	ญ
	รายการแผนภูมิประกอบ	ฎ
	บทที่	
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	6
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	7
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	7
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	12
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	14
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเทศบาล	17
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	21
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	23
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	23
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	25
	แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	27
	แนวคิดเกี่ยวกับนายกเทศมนตรี	29
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3	วิธีดำเนินการวิจัย	40
	กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	40
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	41
เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	13
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 “ศึกษาทัศนคติ ของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการ เลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรี”	45
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 “ศึกษาปัจจัย สำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงาน ของเทศบาลเมืองจันทบุรี”	50
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 “ศึกษาความ ต้องการเร่งด่วนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี”	53
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
สรุปผลการวิจัย	54
อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	62
แบบสอบถาม	63

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีส่วนร่วมในการวิจัย	43
2	การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งล่าสุดที่ผ่านมา	45
3	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งใหม่ประมาณเดือน มกราคม- กุมภาพันธ์ 2547.....	46
4	การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง	48
5	ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านต่างๆของเทศบาล เมืองจันทบุรี	51
6	สรุปผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวท์ (Multiple Regression Correlation Coefficient--Stepwise) ระหว่างตัวแปรตาม คือความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี กับ ตัวแปรอิสระต่างๆ	52
7	ความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีที่ต้องการให้เทศบาล ปฏิบัติโดยเร่งด่วน	53

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบการศึกษาปัจจัยสำคัญต่อความพึงพอใจของประชาชนในการ ดำเนินงานของเทศบาล	5
2	ที่มาของการเกิดทัศนคติ	11
3	โครงสร้างเทศบาลแบบนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล	17
4	โครงสร้างเทศบาลแบบคณะกรรมการ	18
5	โครงสร้างเทศบาลแบบสภาเทศบาลและผู้จัดการเทศบาล	20
6	โครงสร้างเทศบาลแบบผู้บริหารหรือนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงและสภาเทศบาล	20

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองในระดับท้องถิ่น (Local Government) นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงทั้งนี้เพราะระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะต้องประกอบด้วยโครงสร้างเบื้องต้นคือ ระดับชาติ และโครงสร้างฐานคือ ระดับท้องถิ่น ที่นับว่ามีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับประชาชนโดยตรง ในทำนองเดียวกันหลักการสำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นก็คือการกระจายอำนาจการปกครองออกไปสู่ประชาชนและให้ประชาชนมีอิสระในการปกครองตนเอง

ในเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินในประเทศไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินหลายครั้ง ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (นับตั้งแต่ พ.ศ. 2435 เป็นต้นมา) ได้มีการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินเกิดขึ้น วัตถุประสงค์หลักในสมัยนั้นคือ ต้องการให้ส่วนกลางมีอำนาจเพื่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นมากขึ้น รวมทั้งมีการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม แบบใหม่ ต่อมาในปี 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานคำริการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาลขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นครั้งแรกของประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ได้ทรงมีพระราชประสงค์ให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล โดยการจัดตั้ง “คณะกรรมการจัดการประชาภิบาล” ขึ้น พระองค์ทรงดำริว่า สภาพการปกครองของประเทศไทยในวันข้างหน้าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบราชาธิปไตย (Absolute Monarchy) มาเป็นระบอบประชาธิปไตย (Democracy) จึงได้มีการขอร่างพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นแต่ยังไม่ได้มีการนำออกมาบังคับใช้ เป็นกฎหมาย

จนกระทั่งหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นเป็นครั้งแรก มีชื่อเรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช 2476” กฎหมายฉบับนี้ได้รับแนวคิดมาจากรูปแบบนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล (Mayor-Council Form) จากประเทศอังกฤษ กล่าวคือ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลจะเป็นผู้ที่เลือกสมาชิกสภาเทศบาล

ต่อจากนั้นสมาชิกสภาเทศบาล (ซึ่งร่วมกันเป็นสภาเทศบาลแล้ว) ก็จะรวมกลุ่มกันใช้สิทธิหน้าที่ของตนเอง เลือกนายกเทศมนตรีและคณะผู้บริหารขึ้นมาเป็นผู้บริหารงานเทศบาล โดยพิจารณาจากคะแนนเสียงข้างมาก เป็นเกณฑ์ วิธีการนี้ทำให้ได้คณะผู้บริหารเทศบาลมาจาก “การเลือกตั้งโดยอ้อม” นั่นเอง เป็นที่น่าสังเกตว่า รัฐบาลไทยได้ใช้รูปแบบนี้เพียงรูปเดียวตลอดมา

เทศบาลเป็นหน่วยงานบริหารหลักของแต่ละเมือง ก่อตั้งขึ้นมาครั้งแรกภายหลังจากมีการ สถาปนาระบบอบรัฐสภามาแล้ว 1 ปี ตลอดระยะเวลากว่า 60 ปีที่ผ่านมาเทศบาลของไทยมีการพัฒนาที่ล่าช้า เป็นเพราะรูปแบบการบริหารส่วนใหญ่ถูกรวบงำมาจากส่วนกลาง สำหรับสาเหตุดังกล่าวอาจสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

1) เทศบาลถูกแทรกแซงและควบคุมโดยรัฐบาลกลางมากเกินไปกล่าวคือ รัฐบาลกลางสามารถยุบสภาเทศบาล ปลดฝ่ายบริหาร ปลดสมาชิกสภาเทศบาล รวมทั้งควบคุมพนักงานเทศบาล ออกกฎหมายระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ได้อย่างอิสระ

2) ความสัมพันธ์ที่ไม่ชัดเจนระหว่างรัฐบาลกลางกับเทศบาล ซึ่งเป็นส่วนทำให้เกิดช่องว่างในทางปฏิบัติ เช่น ข้าราชการของส่วนภูมิภาคไม่กล้าที่จะตรวจสอบหรือไม่ยอมรับตรวจสอบหรือแนะนำการทำงาน ของเทศบาลด้วยเหตุผลบางประการ ซึ่งถ้ากล่าวในทางกฎหมายนั้น ตัวแทนรัฐบาลจะมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของเทศบาล แต่ในทางปฏิบัติถ้าผู้บริหารเทศบาลมีความสนิมสนมใกล้ชิดกับผู้นำรัฐบาล ก็จะเป็นส่วนทำให้ตัวแทนรัฐบาลเกิดปัญหาขึ้นตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

3) การไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองคือ การที่ประชาชนไม่สนใจที่จะใช้สิทธิหน้าที่ของตนมากเท่าที่ควร ประชาชนบางคนยังไม่รู้และเข้าใจหลักการในการใช้สิทธิในระบบประชาธิปไตย ไม่ทราบว่าตนควรมีบทบาทอย่างไรในการเลือกผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาช่วยพัฒนาและบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่ประชาชนยังไม่เข้าใจความสำคัญของการเลือกตั้งว่ามีประโยชน์หรือมีข้อดีอย่างไรบ้าง

4) โครงสร้างเทศบาลที่ให้สภาเทศบาลเป็นผู้เลือกฝ่ายบริหารด้วยเสียงเกินครึ่งหนึ่ง โดยยึดหลักที่ว่า “ฝ่ายบริหารจะต้องมีคุณธรรมในการทำงานและสมาชิกฝ่ายค้านจะต้องมีบทบาทในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร” แต่ถ้าพิจารณาในทางปฏิบัติ สมาชิกสภาฝ่ายค้านก็ไม่อาจทำอะไรได้มากนัก เพราะว่าฝ่ายบริหารมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ใดๆ ก็ได้ ส่วนในการลงมติ สมาชิกฝ่ายค้านซึ่งเป็นเสียงข้างน้อยก็ไม่อาจทำอะไรได้อยู่แล้ว โดยภาพรวมของรูปแบบสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีจะเอื้อประโยชน์ให้แก่เสียงข้างมากในการบริหารงานอย่างเต็มที่ ส่วนฝ่ายเสียงข้างน้อยจะถูกจำกัดบทบาทลง

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัญหาที่สะท้อนให้เห็นเด่นชัดในการบริหารเทศบาลว่าด้วยประสิทธิภาพ ก้าวไม่ทันกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปเรื่อยๆ ถ้าพิจารณาถึงรูปแบบการปกครองที่ได้ดำเนินการพัฒนา เรื่อยมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2486 -2496 ได้มีการแก้ไขหลายต่อหลายครั้ง โดยมีสาเหตุมาจากปัญหาต่างๆนั่นเอง

ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ได้มีการแก้ไขรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่ทำให้โอกาสเทศบาลใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการเมืองที่มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ อันส่งผลให้การปกครองของไทยมีการพัฒนาอย่างกว้างขวางและมีรากฐานมั่นคงต่อมา

ปัญหาต่างๆ ดังได้กล่าวมาแล้วนับเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมไทยไม่มีการพัฒนาในด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นมากเท่าที่ควร ต่อมาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติเทศบาลที่ให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง โดยมีหลักการสำคัญคือให้สมาชิกสภาเทศบาลทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและควบคุมการทำงานของนายกเทศมนตรี รวมทั้งการตรวจสอบก็จะมีการควบคุมดูแลหลายชั้นนับตั้งแต่ รัฐบาลกลาง ข้าราชการส่วนภูมิภาค สภาเทศบาล สื่อมวลชน และประชาชน ดังนั้นการบริหารงานแบบไร้ประสิทธิภาพและการทุจริตก็ย่อมจะเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากการควบคุมดูแลอย่างเข้มงวด

สำหรับในประเด็นบทบาทและภารกิจของเทศบาลเมืองจากผลการศึกษาของ สุทฤษฎี ศรีไสย์ และคณะ เรื่อง “ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปรคัดสรรกับความเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ในรายงานการวิจัยเรื่อง การจัดอันดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2544 “ความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน” และความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปรคัดสรรกับความเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สุทฤษฎี ศรีไสย์ และคณะ, 2544: ง) พบว่า ส่วนใหญ่เทศบาลเมืองได้ใช้สื่อที่แสดงถึงความโปร่งใสโดยการเปิดรับข่าวสารสองทางระหว่างสำนักงานเทศบาลเมืองกับประชาชนมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ การกระจายเสียงตามสายที่ติดตั้งหรือมีอยู่ภายในชุมชน กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ประชาชนได้มีส่วนร่วม กับสำนักงานเทศบาลเมืองมากที่สุดประมาณ 1-3 เรื่องต่อปีคือ การรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานเทศบาลเมือง และความเชื่อถือไว้วางใจมากที่สุดคือ การให้บริการแสงสว่างบนถนน/ที่สาธารณะ สำหรับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชนมากที่สุดคือ ความรวดเร็วในการแก้ปัญหาในกรณีฉุกเฉินของสำนักงานเทศบาลเมือง

อย่างไรก็ตามรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นต่างก็มีหลักการสำคัญที่เหมือนกันคือ เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงในปี 2547 นี้ นับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบใหม่เป็นครั้งแรกของประเทศไทย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเป็นผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทหรือภารกิจของสำนักงานเทศบาลเมืองให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นอยู่ ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “ทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี” เพื่อที่จะค้นหาคำตอบของคำถามที่ว่า ทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรีเป็นอย่างไร ความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรีเป็นอย่างไร และ อะไรคือความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้เทศบาลเมืองจันทบุรีแก้ไขหรือปรับปรุงเป็นการเร่งด่วน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เป็นการศึกษาทัศนะของประชาชนในภาพรวมต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงและการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกออกเป็น 3 ด้านใหญ่ๆคือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งทั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล และ 3) ด้านวิธีการตัดสินใจในการใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลของประชาชน ส่วนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นตัวแปรเกี่ยวกับภาระและหน้าที่ของเทศบาลพึงปฏิบัติตามระเบียบหรือเทศบัญญัติของเทศบาลในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน มีทั้งหมดจำนวน 21 ตัวแปร จำแนกเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบการศึกษาปัจจัยสำคัญต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล

ตัวแปรอิสระ

1. ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล
2. ถนน ตรอก ซอย ภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
3. ความสะอาดของตลาดสดภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
4. ทางระบายน้ำภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
5. แสงสว่างบนถนนที่สาธารณะ
6. การสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีน้ำดื่ม/บริโภคเพียงพอ
7. บริการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือสาธารณสุขภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
8. การให้บริการด้านการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาล
9. การให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน
10. การให้บริการของสถานธนูปบาล (โรงรับจำนำ)
11. การดูแลผู้สูงอายุ
12. การกีฬาและสุขภาพ
13. การดูแลคนพิการ
14. การเผยแพร่ข่าวสาร/ข้อมูล/เอกสาร ไปสู่ชุมชน
15. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
16. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
17. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล
18. การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม
19. การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/รายได้
20. ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาในกรณีฉุกเฉินของเทศบาล

ตัวแปรตาม

ความพึงพอใจในภาพรวม
ต่อการดำเนินงาน
ของเทศบาลเมืองจันทบุรี

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เป็นตัวแปรที่ได้จากการตอบโดยอิสระของประชาชนแล้วสรุปออกมาเป็นประเด็นสำคัญๆ ใน 5 อันดับแรก

2. ในการครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษาเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองจันทบุรี การเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มดำเนินการระหว่าง 1-5 พฤศจิกายน 2546

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบแนวโน้มของคะแนนเสียงของนักการเมืองระดับใดหรือกลุ่มใด มีโอกาสที่จะเข้าไปบริหารเทศบาลเมืองจันทบุรีในครั้งต่อไป
2. ผลของการวิจัยจะทำให้ทราบว่ามิประชาชนประมาณร้อยละเท่าใดที่ยังไม่ทราบว่าการเลือกตั้งครั้งต่อไปจะเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง รวมทั้งจะทำให้ทราบว่าส่วนใหญ่วิธีการเลือกตั้งของประชาชนจะเป็นเช่นไร
3. ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลที่เทศบาลเมืองจันทบุรีสามารถนำไปปรับปรุงหรือแก้ไขนโยบายให้มีความชัดเจนต่อการให้บริการประชาชนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. งานวิจัยนี้จะเป็นตัวอย่างและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะศึกษาเรื่องที่ใกล้เคียงกับการวิจัยนี้ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล หมายถึง กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือที่เป็นปัจจุบัน โดยสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้จัดพิมพ์รวมเล่ม เป็นหนังสือกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล

กลุ่มผู้บริหารงาน หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาลที่ประชาชนในเขตเทศบาลเป็นผู้เลือกตั้งขึ้นมา เพื่อเป็นผู้บริหารงานเทศบาล

คะแนนเสียง หมายถึง การใช้สิทธิของประชาชนในรูปแบบระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชน 1 คน มี 1 คะแนนเสียงที่จะสามารถเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติที่ดี เข้ามาเป็นผู้บริหาร

ทัศนยะ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกนึกคิด เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ

ปฏิกริยาย้อนกลับ หมายถึง ผลของแนวความคิดของประชาชนที่แสดงออกมาต่อการปฏิบัติตามนโยบายในการบริหารงานของเทศบาลหรือของคณะผู้บริหารเทศบาลหรือเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเทศบาล

ผู้บริหาร หมายถึง นายกเทศมนตรีที่มาจากความเห็นชอบของสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมือง จันทบุรี” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการศึกษาเป็นดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเทศบาล
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
8. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
9. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
10. แนวคิดเกี่ยวกับนายกเทศมนตรี
11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude)

1.1 ความหมายของทัศนคติ

ขนิษฐา เบญจกุล (2535: 12) กล่าวว่า ทัศนคติ หรือคำในภาษาอังกฤษคือ Attitude มาจากภาษาละตินว่า “Aptus” แปลว่า ใฝ่เยี่ยงและเหมาะสม นำมาใช้ในความหมายของคำว่า Attitude คือ ทำที่การแสดงออกของคนเราซึ่งบ่งบอกถึงสภาพจิตใจ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:1-2) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งทำที่ที่แสดงออกบ่งบอกถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

เจษฎา พงศรบรรณ (2543: 7) ให้ความหมายว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือความคิดเห็นของคนที่อาจจะมีแตกต่างกันหรือเหมือนกัน เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ

ทัศนคติหรือความคิดเห็นเป็นผลเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม เพื่อนฝูงการเรียนต่างๆ ทั้งจากที่บ้าน สถาบันการศึกษา เป็นต้น ทัศนคติหรือความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น

กู๊ด และ เคนคเลอร์ (C.V. Good, 1959: 48 & H.H. Kendler, 1963: 572) กล่าวคล้ายกันว่า ทัศนคติเป็นความหมายพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านบุคคล สถาบันแนวความคิดและสถานการณ์บางอย่างหรือสิ่งใดๆ

เคทซ์ (Katz, 1960: 163) กล่าวว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ความรู้สึกที่จะชอบ หรือ ไม่ชอบ และความรู้สึกหรือความเชื่อซึ่งอธิบายถึงลักษณะ ตลอดจนความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งที่มีต่อสิ่งหนึ่ง

มอร์ฟี และ เมอร์ฟี (G. Murphy, & L. Murphy) และ นิวคัม (T. Newcome, 1937: 887) เห็นว่า “ทัศนคติ” หมายถึง วิธีทางหรือความพร้อมในการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เทอร์สโตน (Thurstone, 1982: 531) กล่าวว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางด้านการพูดเป็นความคิด (Opinion)

มุน (Norman. L. Mun, 1971: 77) ให้ความหมายว่า เป็นความรู้สึก และความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ และข้อเสนอใดๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง

จากแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวสามารถสรุปความหมายของ “ทัศนคติ (Attitude)” ในการศึกษาครั้งนี้ว่า ทัศนคติเป็นสภาวะความพร้อมของจิตใจที่มีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา คือ ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของตน เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ ที่แต่ละคนอาจแตกต่างกันหรือเหมือนกัน อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อความรู้สึกหรืออารมณ์ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น

1.2 ประเภทของทัศนคติ

พะยอม วงศ์สารศรี (2541 :236) กล่าวว่า ทัศนคติของคนเราสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

- 1) ทัศนคติทั่วไป (General Attitude) หมายถึง แนวคิดและความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งในลักษณะกว้างๆ เช่น การมองโลกในแง่ดี (Optimism) บุคคลที่มีทัศนคติเช่นนี้จะมีความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเผชิญอยู่ในแง่ดีงามทั้งสิ้น ส่วนการมองโลกในแง่ร้าย (Pessimism) บุคคลพวกนี้จะมีความคิดเกี่ยวกับ สิ่งที่ตนเผชิญอยู่ในแง่ร้ายทั้งสิ้น และ 2) ทัศนคติเฉพาะ (Specific Attitude) ทัศนคติประเภทนี้จะแคบลงมากกว่าทัศนคติประเภทแรก จะเป็นความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใด บุคคลใด สถานการณ์ใด โดยเฉพาะเป็นอย่างไร ไปส่วนทัศนคติที่จะกล่าวอีก 2 ประเภทนี้ความจริงได้กล่าวรวมๆ ไว้ใน 2 ประเภทแรกแล้วแต่ในทั้งนี้ต้องการที่จะให้ความเข้าใจอย่างแจ่มชัดขึ้น จึงได้แยกเพิ่มเติมอีก 2 ประเภทคือ 1) ทัศนคติเชิงนิมาน (Positive Attitude) เป็นความรู้สึกนึกคิดในแง่ดียอมรับ เห็นด้วย และชอบสิ่งหนึ่งสิ่งใด และ 2) ทัศนคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) เป็นความรู้สึกนึกคิดตรงกันข้ามกับทัศนคตินิมานคือ มีลักษณะเป็นไปในทางไม่ดี ไม่ยอมรับ ไม่พอใจ และไม่เห็นด้วย

1.3 บทบาทของทัศนคติ

ดาเนียล แคทซ์ (Daniel Katz ย่างใน จาระไน แกลโกส, 2529: 590) กล่าวถึงบทบาทของทัศนคติไว้ 4 ประการคือ

- 1) การปรับเพื่อใช้งาน (Adjustment - Utility) เช่น กรณีที่เราชอบสิ่งทีตอบสนองต่อความต้องการของเรา
- 2) การปกป้องความรู้สึกต่างๆ (Ego - Defense) เช่น สร้างทัศนคติขึ้นเพื่อปกปิดความไม่มั่นคงทางความรู้สึก หรือปกป้องตนเอง เมื่อมีสิ่งข่มขวัญเกิดขึ้น
- 3) การแสดงออกซึ่งค่านิยม (Value Expression) เช่น ใช้ทัศนคติเป็นเครื่องช่วยในการเข้าใจสิ่งแวดล้อม โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

1.4 การวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติสามารถวัดได้หลายแบบแต่ที่นิยมใช้กันแพร่หลายได้แก่ แบบมาตรวัดแบบลิเกิร์ต และมาตรวัดแบบเทอร์สโตน ที่สามารถนำมาทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ได้ การวัดทัศนคติอาจทำได้หลายแบบดังนี้

1) Scaling Technique เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้วัดทัศนคติ มีอยู่ 2 แบบคือ

1.1 วิธีของ ลิเกิร์ต (Likert Technique) เป็นวิธีที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุดแบบหนึ่งทีออกแบบและสร้างโดย เรนนิส ลิเกิร์ต (Rensis Likert, 1932) เป็นมาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scales) ประกอบด้วยประโยคต่างๆ ทีแต่ละประโยคของผู้ถูกทดสอบแสดงความรู้ สึกออกมา แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การใช้มาตรวัดทัศนคติแบบลิเกิร์ตนี้สามารถใช้กับจำนวนข้อได้มาก สามารถที่จะครอบคลุมเนื้อหาที่น่าสนใจได้อย่างกว้างขวาง ถ้านำมาเปรียบเทียบกับวิธีวัดทัศนคติแบบอื่นๆ

1.2 วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone Technique) วิธีนี้จะประกอบด้วยประโยคต่างๆ ประมาณ 10-20 ประโยคหรือมากกว่านั้น ทีผู้ถูกทดสอบจะต้องแสดงระดับความคิดเห็นต่างๆ ทีได้กำหนดค่าเอาไว้คือ กำหนดเป็น Scale Value ซึ่งเริ่มต้นจาก 0.0 ถึง 11.0 คือ ประโยคที่ไม่พึงพอใจมากที่สุดเรื่อยไปจนถึงความรู้สึกเป็นกลางๆ (Neutral Statement) ซึ่งอยู่ในระดับ 5.5 จนกระทั่งถึง 11.0 ซึ่งเป็นค่าสูงสุดทีเป็นประโยคพึงพอใจมากที่สุด

2) Polling Technique เป็นการหั่งเสียงประชาชน ความหาชนมีความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ อย่างไรบ้าง ส่วนมากจะนำมาใช้กับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองหรือทีทำอะไรเกี่ยวกับประชาชน ผลของการหั่งเสียง จะขึ้นอยู่กับวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างนั้นๆว่าจะออกมาในลักษณะใด

3) Questionnaire เป็นการใช่แบบสอบถามประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดีหรือไม่ดี แบ่งการสอบถามออกเป็น 2 แบบ คือ ก) Fixed - alternative questions เป็นคำถามทีถาม

เฉพาะเจาะจงลงไปแล้วให้ตอบตามเรื่องที่ถามเท่านั้น และ ข) Open – ended questions เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วนำความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนส่วนมากมาจัดกลุ่มดูว่า เขาเหล่านั้นมีความรู้สึกอย่างไรหรือมีทัศนคติเช่นไร

1.5 การสร้างและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

สุชา จันทรธอม (2540 :244 – 245) กล่าวว่า เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และการเพิ่ม พูน ประสบการณ์ให้แก่บุคคล ฉะนั้นเราจึงอาจสร้างทัศนคติที่ต้องการได้ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้าง ทัศนคติที่ควรคำนึงมีดังนี้ 1) วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลทุกๆ คน ตั้งแต่ เกิดมาจนกระทั่งตายไปทีเดียว วัฒนธรรมของชาติต่างๆ แตกต่างกันไป เริ่มจากครอบครัว โรงเรียน วัด สถาบันอื่นๆ ในสังคม วิทยุ โทรทัศน์ สื่อมวลชนต่างๆ มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติทั้งสิ้น 2) ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่อบรมให้ เด็กเรียนรู้การสมาคมต่างๆ จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้าง ทัศนคติให้แก่เด็ก ตลอดจนการปลูกฝังทัศนคติในการดำเนินชีวิตให้แก่บุตรของตน 3) กลุ่มเพื่อน (Social Groups) เด็กที่จากบิดามารดาอยู่กับกลุ่มเพื่อนตั้งแต่เล็กๆ จะได้รับอิทธิพลต่างๆ จากกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะเด็กต้องการการยอมรับจากเพื่อน ต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อนฝูง นั่นก็คือเด็กต้องการมี มิตรนั่นเอง 4) บุคลิกภาพ (Personality) ลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติของ บุคคลมากเหมือนกัน พวกที่ชอบออกสังคม พวกหนีสังคม พวกชอบเด่น หรือพวกอ่อนน้อม จะมีทัศนคติ ไม่เหมือนกัน ทัศนคติบางอย่างพอที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเห็นว่าเป็นไปในทางที่จะทำให้บุคลิกภาพ เสื่อมเสีย นักจิตวิทยาได้แนะนำวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 3 ประการ ดังนี้คือ

- 1) ชักชวน (Persuasion) มีบุคคลเป็นจำนวนมากที่สามารถปรับปรุงทัศนคติหรือเปลี่ยนทัศนคติ ของตนเองเสียใหม่ หลังจากได้รับคำแนะนำ บอกเล่า หรือได้รับความรู้เพิ่มเติมขึ้น
- 2) การเปลี่ยน กลุ่ม (Group Change) การเปลี่ยนกลุ่มมีผลต่อการสร้างทัศนคติของบุคคลมาก ฉะนั้นหากจะเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล อาจจะลองเปลี่ยนกลุ่มสมาชิกดูจะช่วยให้
- 3) การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) เป็นการชักชวนให้บุคคลหันมาสนใจหรือรับรู้โดยการสร้าง สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ จะได้ผลอย่างไรขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- ก) การเลือกรับรู้ (Selective Perception) คนเราจะรับรู้ในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสมกับตนเอง หาก สิ่งใดที่ไม่เหมาะสมกับตน ตนจะตัดออกไป คือไม่รับรู้นั่นเอง
- ข) การหลีกเลี่ยง (Avoidance) นั่นคือคนเราจะรับเอาสิ่งที่ให้ความสุขหรือในสิ่งที่ต้องการเท่านั้น ส่วนสิ่งที่จะบังเกิดความทุกข์แก่ตนบุคคลจะไม่ยอมรับ
- ค) การสนับสนุนของกลุ่ม (Group Support) บุคคลที่ประสบความสำเร็จขณะอยู่ในกลุ่มใดกลุ่ม หนึ่งก็ไม่อยากที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มใหม่ เพราะมีความสุขและประสบความสำเร็จแล้ว

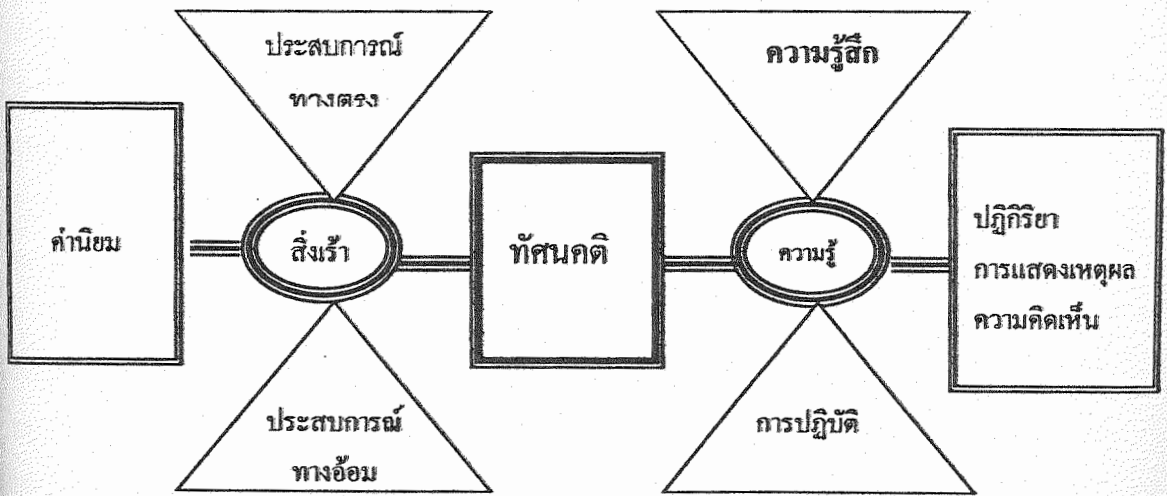
1.6 ประเภทของทัศนคติ

วิรัช อภิรัตน์กุล (2524: 158) กล่าวว่า ทัศนคติสามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภทคือ

- 1) ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำบุคคลให้แสดงพฤติกรรมในด้านดีต่อบุคคล เรื่องราวหรือสิ่งต่างๆ นับเป็นพื้นฐานที่ดีในการยอมรับความคิดเห็นหรือข้อมูลใหม่ๆ
- 2) ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) เป็นทัศนคติ หรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่างๆ มักเกิดขึ้นร่วมกับความไม่พอใจ ทัศนคติในด้านลบนี้จะก่อให้เกิดอคติขึ้นในใจของบุคคล นำไปสู่การด่วนสรุปตัดสินในเรื่องต่างๆ แม้จะยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้ก็ตาม
- 3) ทัศนคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) เป็นทัศนคติที่เป็นกลางๆ ไม่ไปในทางบวกหรือลบ ซึ่งบางครั้งบุคคลอาจไม่มีความคิดเห็นในเรื่องนั้นเลยก็ได้ ส่วนใหญ่ก็มีสาเหตุมาจากความห่างไกลจากผลกระทบที่เกิดขึ้นหรือขาดข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ

ในทัศนคติทั้ง 3 ประเภทนี้ บุคคลอาจจะมีเพียงประเภทเดียวหรือหลายประเภทรวมกันก็ได้ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในเรื่องความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด หรือค่านิยมอื่นๆ ที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ การกระทำหรือสถานการณ์ เป็นต้น

แผนภูมิที่ 2 ที่มาของการเกิดของทัศนคติ

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่า ทัศนคติเกิดจากสิ่งเร้า (Objects) ซึ่งได้แก่ ค่านิยม ประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ความรู้ที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า หรืออาจจะเป็นความตื่นตระหนกทางอารมณ์ที่บุคคลได้รับหรือสภาพทางสังคมที่ผลักดันให้บุคคลมีความรู้ และกริยา ทำที่ต่างๆ ก็ได้

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government) เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในเรื่องนี้ได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518:13) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้น จากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแม้เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของคนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

วิญญู อังคณารักษ์ (2519: 4) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่างที่รัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมิงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2525: 7) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยที่จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จะถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และควบคุมให้มีการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2526: 10) ได้รวบรวมความหมายของการปกครองท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ดังนี้

1) วิลเลียม เอ โรบสัน (William A. Robson อ้างในประหยัด หงษ์ทองคำ, 2526: 10) ได้ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศที่มีอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และมีองค์การที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

2) วิลเลียม วี ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway อ้างในประหยัด หงษ์ทองคำ, 2526: 10) กล่าวว่า “การปกครองตนเองของท้องถิ่น” หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

3) เคนเน็ล วิธ (Daniel Wit อ้างในประหยัด หงษ์ทองคำ, 2526: 10) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า “การปกครองท้องถิ่น” คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนได้มีอำนาจในการปกครองตนเอง และร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารท้องถิ่น โดยที่จะมีหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินกิจการแต่ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

2.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ประธาน คงฤทธิศศิกร (2525: 8) ได้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญๆ ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

- 1) หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
- 2) หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นจะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจการปกครองตนเอง (Autonomy)
- 3) หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)
- 4) หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า
- 5) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีอำนาจในการกำหนดคน โยบาย และมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ซึ่งเป็นส่วนของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง
- 6) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับที่วางออกมาไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ
- 7) หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์ ความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนในมีส่วนร่วม

2.3 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นจะทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยเนื่องจาก

1) องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2) การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มต้นจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

3) การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้ แข็งแรงทางการเมือง (Political Maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองการปกครองท้องถิ่น การต่อสู้ การแข่งขันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

4) การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรงและใกล้ชิดและเกี่ยวข้องต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะมีผลทำให้เกิดความตึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น โดย ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวข้องและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

5) การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

3.1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

สำหรับความหมายของการกระจายอำนาจนั้น ได้มีนักวิชาการ 2 ท่านคือ ประธาน คงฤทธิศึกษากร และประหัด หงษ์ทองคำ ได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ (Decentralization) แบ่งออกได้ 2 ความหมาย คือ

1) การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่น จัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และ สุขาภิบาล เป็นต้น

2) การกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำ กิจการประเภทใดประเภทหนึ่งเพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานซึ่งเหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การ ไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในลักษณะการกระจายอำนาจนั้น อาจจะเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ในท้องถิ่นหรือโดยการแต่งตั้งจากราชการส่วนกลางก็ได้ สำคัญของการกระจายอำนาจอยู่ที่ว่า ท้องถิ่น มีอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy) บางประการ โดยท้องถิ่นได้รับการมอบอำนาจนี้จากส่วนกลาง การกระจายอำนาจนั้น นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยมอบอำนาจหน้าที่ที่รัฐบาลกลางจะต้องดำเนินการไปให้ท้องถิ่นจัดทำแล้ว ยังเป็นการลดอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลางในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้มอบให้องค์การปกครองท้องถิ่นรับไปจัดทำด้วย

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า “การกระจายอำนาจ” (Decentralization) หมายถึง การมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่กระทำโดยผู้บริหารระดับสูงไปสู่ผู้บริหารระดับต่างๆ ภายในองค์การ โดยเป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศคือ การโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการจัดระเบียบการบริหารราชการท้องถิ่นขึ้น

3.2 หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นๆ เพื่อจัดบริการสาธารณะโดยไม่ต้องขึ้นกับการบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง ซึ่งลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจ มีดังนี้

1) มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) กล่าวได้ว่ามีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเองไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งส่วนกลางมีอำนาจเพียงแต่ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎหมาย

2) มีอำนาจอิสระในการบริหาร (Autonomy) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจ ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและหน้าที่ของตน

3) มีงบประมาณเป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงานงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างหากจากส่วนกลาง โดยมีอำนาจในการจัดการเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมที่มาต่างๆ และทรัพย์สิน ตลอดจนเงินอุดหนุน(ถ้ามี) รวมทั้งบริหารรายได้ด้วยตนเองเพื่อเป็นการค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การวางแผนปฏิบัติงาน การบริหาร และการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

4) การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชน ในเลือกผู้บริหารและทำหน้าที่นิติบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้เข้าไปมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมในการปกครองตนเอง โดยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น

จากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการ ของหลักการกระจายอำนาจตามที่กล่าวนี้ หากองค์ประกอบ ส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการ จะสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการถูกควบคุมหรือแทรกแซงจากหน่วยงานในระดับที่สูงกว่า ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคแล้ว ย่อมจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะปฏิบัติงานเพื่อท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่นๆ อีกด้วย

3.3 จุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง

จุดแข็งและจุดอ่อนของการกระจายอำนาจการปกครองมีอยู่หลายประการ

จุดแข็งของการกระจายอำนาจการปกครอง	จุดอ่อนของการกระจายอำนาจการปกครอง
<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและบริการสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่นให้ดีขึ้น 2. เป็นการแบ่งภาระของหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางได้บ้าง 3. การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองคือให้ราษฎรมีความสนใจ รู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น อันนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นตามลำดับ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาจเป็นภัยต่อเอกภาพการปกครองและความมั่นคงของประเทศ ถ้าหากมีการกระจายอำนาจมากเกินไป โดยอาจทำให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่นกัน ซึ่งต่างมุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่น 2. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับคัดเลือกตั้งนั้นอาจจะนำเอาอำนาจหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมบังคับกับกษัตริย์พรรคฝ่ายตรงข้ามหรือราษฎรที่ไม่อยู่ในพรรคของตนเอง 3. ทำให้ราษฎรเพ่งเล็งเห็นประโยชน์ของท้องถิ่นตนเองมากกว่าส่วนร่วมคือ การที่ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองฝ่ายเดียว จนกระทั่งลืมนึกถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของประเทศ

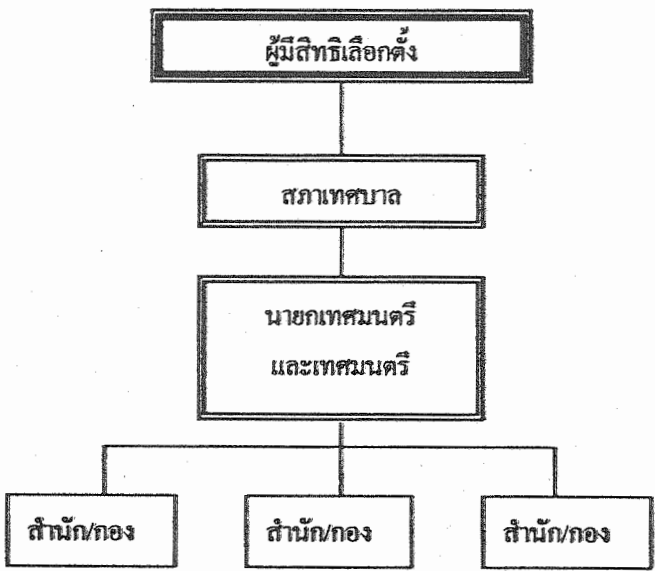
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเทศบาล

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีรูปแบบการบริหารหลายระบบ (Variety Systems) ส่วนมากจะเป็นการจำลองมาจากรูปแบบของรัฐบาลในประเทศนั้นๆ แต่ที่สำคัญที่จะกล่าวถึงในที่นี้มีอยู่ 4 รูปแบบด้วยกันคือ

4.1 เทศบาลแบบนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล (The Mayor – Council Form) เป็นรูปแบบที่คณะผู้บริหาร คือ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม (Indirect Election) กล่าวคือประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติคือ สมาชิกสภาเทศบาลแล้วสมาชิกสภาเทศบาลจะเลือกฝ่ายบริหารซึ่งประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีอีกทอดหนึ่ง อำนาจของฝ่ายบริหารกับนิติบัญญัติแยกจากกันไม่เด็ดขาด ฝ่ายสภาเทศบาลสามารถควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งเทศบาลรูปแบบนี้ สามารถจำแนกออกได้เป็นแบบต่างๆอีกดังนี้

4.1.1 เทศบาลแบบนายกเทศมนตรีที่เข้มแข็งและสภาเทศบาล (The Strong Mayor – Council Form) เป็นรูปแบบที่คณะผู้บริหารเทศบาลคือ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม (indirect Election) กล่าวคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการเลือกสมาชิกเทศบาลเข้าไปทำหน้าที่บริหารงานในสภาเทศบาล จากนั้นสมาชิกสภาเทศบาลก็จะเลือกนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีจากสมาชิกสภาเทศบาลที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเพื่อทำหน้าที่เป็น ฝ่ายบริหาร

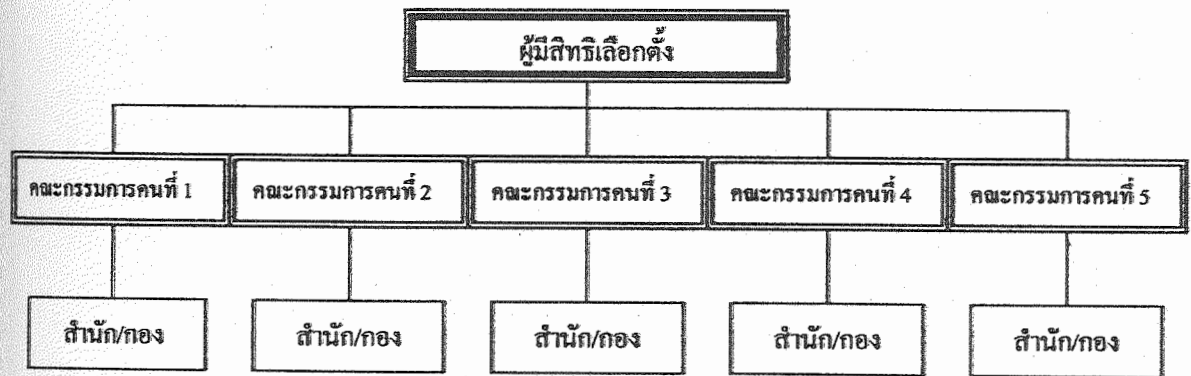
แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างเทศบาลแบบนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล

4.1.2 เทศบาลแบบนายกเทศมนตรีที่ไม่เข้มแข็งและสภาเทศบาล (The Weak Mayor – Council Form) เป็นแบบที่คณะผู้บริหารเทศบาลคือ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม เช่นเดียวกัน แต่ตัวนายกเทศมนตรีไม่มีอำนาจมากในการบริหารงาน ต้องถูกควบคุมและต้องได้รับเสียงสนับสนุน และฟังคำแนะนำจากสภาเทศบาลอันเป็นการปกครองท้องถิ่นแบบที่ต้องประนีประนอมกับสภาเทศบาล (The Compromise Types of Government)

4.2 เทศบาลแบบคณะกรรมการ (The Commission Form) เทศบาลแบบนี้เคยได้รับความนิยมมาก หลังจากนั้นจึงได้เปลี่ยนมาใช้สภาเทศบาลและผู้จัดการเทศบาล (The Council – Manager Form) รูปแบบนี้มีขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1900 ที่เมืองกัลเวสตัน (Galveston) มลรัฐเท็กซัส (Texas) ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงเวลานั้นเมืองกัลเวสตันใช้รูปแบบเทศบาลแบบมีนายกเทศมนตรีกับสภาเทศบาล แต่ไม่อาจแก้ไขปัญหาของเมืองได้ จึงได้ออกกฎหมายยกเลิกรูปแบบเทศบาลแบบเดิม และได้แต่งตั้งบุคคลขึ้นคณะหนึ่งเป็นคณะกรรมการ (Board of Commissioners) มีจำนวน 5 คน ทำหน้าที่บริหารเมือง กัลเวสตันให้กลับสู่สภาพเดิม จากความสำเร็จในการบริหารและซ่อมแซมเมืองกัลเวสตัน ทำให้เทศบาลรูปแบบคณะกรรมการนี้ได้รับความนิยมแพร่หลายในเวลาต่อมา โดยอีก 10 ปีต่อมาในสหรัฐอเมริกาเมืองที่ใช้รูปแบบเทศบาลแบบนี้มากถึง 108 แห่ง ปัจจุบันเทศบาลแบบนี้ไม่เป็นที่นิยมกันแล้ว

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างเทศบาลแบบคณะกรรมการ

4.3 เทศบาลแบบสภาเทศบาลและผู้จัดการเทศบาล (The Council Manager Form) สาละสำคัญของเทศบาลนี้คือ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (Council) ก่อนแล้วในขั้นต่อไปสภาเทศบาลจะไปจัดหาและว่าจ้างบุคคลที่มีความสามารถในการบริหารเมืองมาเป็น ผู้จัดการเทศบาล โดยผู้จัดการเทศบาลนั้นจะอยู่ในการควบคุมดูแลของสภาเทศบาล และเมื่อใดก็ตามที่ผู้จัดการเทศบาลมิได้ปฏิบัติงานใดๆ ให้เป็นไปตามความต้องการของสภาเทศบาล ก็อาจมีมติถอดถอนหรือเลิกจ้างผู้จัดการเทศบาลได้ เทศบาลแบบนี้เกิดขึ้นใน

ปีค.ศ. 1909 ที่เมือง สตอนตัน (Staunton) มลรัฐเวอร์จิเนีย (Virginia State) เทศบาลแบบสภาเทศบาลและผู้จัดการ มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

ก) มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างสภาเทศบาลกับผู้จัดการเทศบาล การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลแบบนี้ มีการแบ่งแยกภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบเป็นสัดส่วนที่แน่นอน โดยสภาเทศบาลทำหน้าที่กำหนดนโยบายและตราเทศบัญญัติ ตลอดจนควบคุมการบริหารงานของผู้จัดการเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายที่สภาเทศบาลได้กำหนดไว้

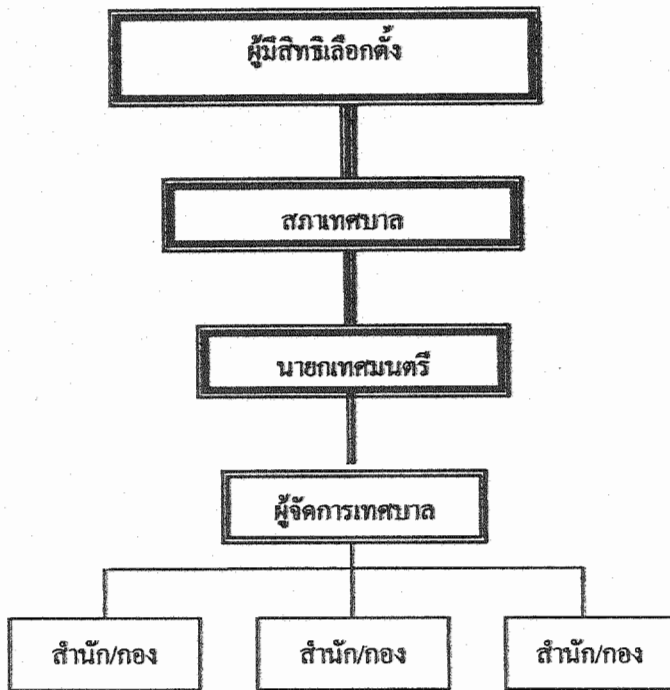
ข) มีการผสมผสานอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ ได้แก่ การวางแผนนโยบายดำเนินงานของเทศบาล การตราเทศบัญญัติ การควบคุมฝ่ายบริหาร โดยอำนาจในการบริหารงานเทศบาลจะรวมอยู่ที่สภาเทศบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่มีการแยกอำนาจเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ และอำนาจของฝ่ายบริหาร

ค) มีผู้จัดการเทศบาลเป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการบริหารงานเพียงคนเดียว เทศบาลแบบนี้ กำหนดให้สภาเทศบาลเป็นผู้สรรหา ว่าจ้างและแต่งตั้งผู้จัดการเทศบาล โดยพิจารณาคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นผู้บริหาร

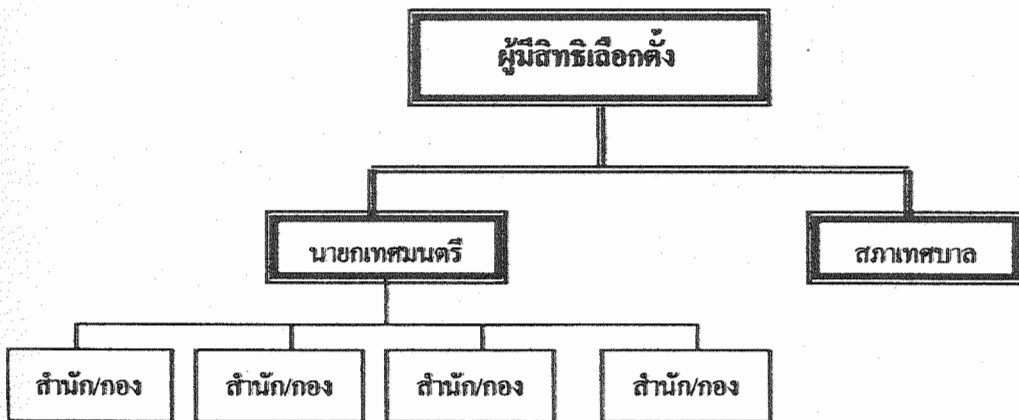
ง) มีสภาเทศบาลทำหน้าที่ควบคุมการบริหารงานของผู้จัดการเทศบาล สภาเทศบาลจะมีขนาดเล็ก โดยจะมีสมาชิกสภาเทศบาลประมาณ 5-9 คน ที่ได้รับการคัดเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเทศบาลและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

ข้อดี	ข้อเสีย
<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำให้ได้นักบริหารอาชีพที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการบริหาร ซึ่งเชื่อกันว่าจะทำให้การบริหารงานของเทศบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2. เกิดลักษณะของการทำงานเพื่อส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นกลางเพราะไม่ได้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับเมืองหรือพรรคการเมือง 3. เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชาเพราะการบริหารขึ้นตรงต่อผู้จัดการเทศบาล พร้อมทั้งเป็นจุดรวมของการจัดระเบียบบริหารงานของเทศบาล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำให้บทบาทของเทศมนตรีซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนลดน้อยลงโดยนายกเทศมนตรีมีบทบาทเพียงด้านพิธีการเท่านั้น 2. ขัดต่อหลักประชาธิปไตยคือผู้ที่บริหารเทศบาลเป็นตำแหน่งที่มาจากการแต่งตั้งมิใช่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนและยังผู้จัดการเทศบาลปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความสำนึกรับผิดชอบแล้วผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ก็จะเสียไป 3. สภาเทศบาลมีบทบาทและอำนาจค่อนข้างมากโดยมีอำนาจทั้งด้านนิติบัญญัติและด้านบริหาร ซึ่งรวมทั้งการเป็นผู้ว่าจ้างผู้จัดการเทศบาล อำนาจเช่นนี้ไม่มีการถ่วงดุลอำนาจที่เหมาะสมอาจทำให้เกิดผลเสียได้

แผนภูมิที่ 5 โครงสร้างเทศบาลแบบสภาเทศบาลและผู้จัดการเทศบาล

แผนภูมิที่ 6 โครงสร้างเทศบาลแบบผู้บริหารหรือนายกเทศมนตรี
มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและสภาเทศบาล

4.4 เทศบาลแบบผู้บริหารหรือนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงและสภาเทศบาล (The Direct Election and Strong Executive Form) เทศบาลแบบนี้มีหลักการสำคัญ คือต้องการให้ฝ่ายบริหารมีความเข้มแข็งในการบริหารงาน ไม่ต้องพะวงและคอยเอาอกเอาใจสภาเทศบาลมากนัก ให้ประชาชนเป็นผู้เลือกผู้บริหารหรือนายกเทศมนตรีโดยตรงเพื่อให้เข้ามาเป็นฝ่ายบริหารโดยเฉพาะ สิ่งที่สำคัญของเทศบาลนี้ก็คือนายกเทศมนตรีจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง (Direct Executive) และนายกเทศมนตรีมีอำนาจในการบริหารงานมาก มีความเข้มแข็ง (Strong Executive) อำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติจะแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด ฝ่ายบริหารไม่มีการตอบกระทู้ ไม่มีการเสนออนุัติ และไม่มีอำนาจยุบสภาเทศบาล ในเวลาเดียวกันฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาเทศบาลไม่มีอำนาจถอดถอนหัวหน้าฝ่ายบริหารหรือนายกเทศมนตรีออกจากตำแหน่งด้วยการแสดงความไม่ไว้วางใจ เป็นต้น

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

5.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง (Election) เป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในระบบประชาธิปไตยว่า อำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐนั้นเป็นของประชาชนที่มีจุดร่วมที่สำคัญคือ การระดมมติมหาชน เพื่อสรรหาบุคคลจำนวนหนึ่ง (ผู้แทนราษฎร) เข้าไปบริหารกิจการของรัฐเพื่อปฏิบัติหน้าที่สร้างความผาสุกแก่ประชาชน อันเป็นจุดหมายสำคัญของการปกครองในปัจจุบัน

กระบวนการเลือกตั้งเป็นกลไกที่สำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นวิธีหนึ่งของการแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นเจตนารมณ์ทั่วไป (General Will) ของประชาชนในการกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศ โดยสามารถตัดสินใจเลือกรัฐบาล เลือกรูปแบบการปกครอง วิธีการดำเนินการปกครอง และ ระบบเศรษฐกิจเพื่อประโยชน์ของตนเองซึ่งได้ มีการบัญญัติหลักเกณฑ์สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเลือกตั้งไว้ดังนี้

1. ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงการบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค

2. เจตจำนงของประชาชน จะเป็นมูลฐานแห่งอำนาจรัฐบาล ที่เจตจำนงจะต้องมีการแสดงออกทางการเมืองเลือกตั้งตามกำหนดเวลาอย่างแท้จริง โดยจะอาศัยการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระและการออกเสียงโดยทั่วไปอย่างเสมอภาคในทำนองเดียวกัน

3. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็น โดยตรงหรือ โดยผ่านผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้ง

5.2 ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะต้องมีการออกเสียง ดังปรากฏในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 21 ซึ่งเป็นกลไกในการเลือกตั้งผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครองเป็น

การเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ และสร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ผู้ปกครองและระบอบการปกครอง รวมทั้งการเกิดระดมมวลชนเข้าสู่ระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นส่วนทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง

ความสำคัญของการเลือกตั้งนั้นนับว่าวิธีการของการเลือกตั้งเป็นวิธีการที่ใช้เปลี่ยนอำนาจทางการเมืองการปกครองที่ทันสมัยและเป็นไปอย่างสันติวิธี ซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ใช้อำนาจตามหลักประชาธิปไตยที่เลือกตัวแทนไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภาและในคณะรัฐบาล รวมทั้งยังเป็นวิธีที่จะทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นได้เข้ามาใช้อำนาจในการบริหารประเทศ ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เปลี่ยนรัฐบาลเมื่อไม่พอใจในการทำงานของรัฐบาลเดิม

5.3 หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งจะบรรลุจุดหมายและมีความสำคัญดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นจะต้องมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายถึง การให้อิสระต่อการออกเสียงเลือกตั้งโดยที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกใครก็ได้
- 2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา จะมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนไว้ เช่น มีการกำหนดเลือกตั้งทุก 5 ปี 4 ปี หรือ 2 ปี เป็นต้น แต่สำหรับประเทศไทยนั้นได้มีการกำหนดไว้ให้มีการเลือกตั้งทุก 4 ปี
- 3) หลักการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม หมายถึง การเลือกตั้งที่เป็นไปตามบทของกฎหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่ได้มีการใช้อิทธิพลเงินทอง อำนาจหน้าที่ในการบีบบังคับซื้อคะแนนเสียง
- 4) หลักการใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค หมายถึง ทุกคนมีสิทธิหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงคนละหนึ่งคะแนนและคะแนนทุกเสียงมีน้ำหนักเท่ากัน ไม่มีการจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ
- 5) หลักการออกเสียงโดยทั่วไป หมายถึง การออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึงแก่ประชาชน โดยที่ทุกคนมีโอกาสที่จะใช้สิทธิหน้าที่ในการออกเสียงของตน วันแต่กรณีที่จำกัดคือ บุคคลวิกลจริต หรือจิตบกพร่อง และเด็กที่ยังไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ เป็นต้น
- 6) หลักการลงคะแนนลับ หมายถึง สิทธินี้จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องในการออกเสียงคะแนนลับ โดยผู้ที่ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใคร ซึ่งถือว่าเป็นการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนที่มีสิทธิของผู้เลือกตั้ง โดยเด็ดขาด ปราศจากการขู่บังคับจากอิทธิพลใดๆ ที่มีผลต่อเสรีภาพและความปลอดภัยของผู้เลือกตั้ง

6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

นักสังคมศาสตร์ ได้แบ่งทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1) ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic Theories) ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดเสนอหลักการสำคัญว่า "ปัจจัยด้านสภาพทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้ง" โดยให้ความสำคัญถึงภูมิหลังของบุคคล โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ทฤษฎีประเภทนี้จะเสนอเงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบ (Pattern) ของพฤติกรรม ซึ่งมุ่งที่จะสรุปรวมนิรนัย (Deductive Generalization) หรือเพื่อที่จะทำนายพฤติกรรมของบุคคลในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในอนาคต

2) ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theories) ทฤษฎีนี้มุ่งให้ความสำคัญต่อความมีเหตุผลในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง วิจารณ์องค์หาเสียง การแถลงนโยบาย ตลอดจนการบริหารการเลือกตั้ง

3) ทฤษฎีระบบ (System Theories) ทฤษฎีระบบเป็นทฤษฎีที่มีประเด็นหลักในการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดดุลภาวะ (Equilibrium) ขึ้นในการเลือกตั้ง โดยพิจารณาทั้งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด (Deterministic Factors) และสำนึกเชิงเหตุผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย

ผลการการศึกษาที่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลนั้น พอที่จะสรุปเป็นแนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไว้ 3 ประการคือ

ก. สภาพบุคคล (Resources) ได้แก่ สถานภาพของบุคคล อาทิเช่น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ เชื้อชาติ และรายได้ เป็นต้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของบุคคล

ข. ปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้น เช่น สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ การแข่งขันในบางสมัย ที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง

ค. ทักษะคติ (Attitude) คือ สิ่งที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบหลากหลาย เช่น การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดีหรือไม่ดีที่มีต่อการเลือกตั้ง

7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

7.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จรรยา สุภาพ (2524: 333) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจและกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง หรือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล

ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ (2521: 204-205) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรม (Activity) ของแต่ละคน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล การมีส่วนร่วมจะมาจากแต่ละบุคคลโดยตรงต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตรง” (Autonomous Participation) และการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายทางอ้อม

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (อ้างในจันทนา สุทธิจารี, 2544: 410) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะเลือกกระทำซึ่งมีจุดหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐบาลในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ดุย (Dewey, 1967: 87-99) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางตรงแล้วยังกล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมด้วย (Learning by Doing) คือ เป็นลักษณะของการให้การศึกษาอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชน การปลูกฝังความรู้ ความคิดดังกล่าวจะต้องฝึกฝนในทางปฏิบัติควบคู่กันไป

ไวเนอร์ (Weiner, 1971: 161 -163) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้รวบรวมความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” ที่นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ไว้รวม 10 ความหมายด้วยกันคือ

- 1) การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครอง
- 2) ความพยายามที่จะให้เกิดผลสำเร็จในการใช้อิทธิพลต่อการปฏิบัติการของรัฐบาลหรือในการเลือกผู้นำในคณะรัฐบาล
- 3) การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย และได้รับการยอมรับว่าชอบธรรม
- 4) การกระทำที่มีตัวแทน
- 5) ความเบื่อบ่าที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะรู้สึกว่าการเข้าไปเกี่ยวข้องไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้น
- 6) ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือเป็นกระตือรือร้นที่จะทำ
- 7) การกระทำที่ “ต่อเนื่องอย่างคงเส้นคงวา” ซึ่งอาจจะเป็นการจัดการอย่างเป็นทางการ สถาบันหรือกระทำการในลักษณะที่ประทุขึ้นทันทีทันใด เช่น การก่อจลาจล
- 8) การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง มุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะหรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำต่างๆ ของหน่วยราชการ
- 9) การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้น
- 10) การกระทำที่เป็น “การกระทำทางการเมือง”

จากความหมายทั้ง 10 ประการนี้ ไวเนอร์ ได้นำสรุปการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำโดยสมัครใจใดๆ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์การหรือไม่ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว

หรือต่อเนื่อง และใช้วิธีที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมุ่งที่จะไปมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

สรุปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) หมายถึง การที่ประชาชนพึงมีส่วนร่วมในการเมืองในทุกๆระดับที่มีสิทธิอำนาจในระบบการเมืองในการกำหนดนโยบาย คัดเลือก และทำกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาลเพื่อที่จะเลือกผู้แทนของตนเข้ามาบริหารจัดการและกำหนดนโยบายสาธารณะ

7.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะมีความสำคัญและความจำเป็นมากตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ บริหารกิจการสาธารณะ และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่างๆ โดยกิจกรรมที่ทำในแบบประชาธิปไตยจะทำโดยสมัครใจของแต่ละบุคคลในทางการเมือง รวมถึงการลงคะแนนเสียงการเป็นสมาชิกและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางการเมือง ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายรูปแบบ แต่ละแบบเป็นเรื่องของการสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ผลพลอยได้คือ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีผลทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองและนำไปสู่การขยายตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น

8. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

8.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2524) ได้ประมวลคำอธิบายหรือความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองของนักรัฐศาสตร์หลายๆ ท่าน ดังนี้

Jarol B. Manheim ได้อธิบายความหมายไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองคือ แบบแผนของความเชื่อ และทัศนคติร่วมที่เกี่ยวกับเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งปรากฏขึ้นในระบบการเมืองนั้นๆ ในแง่ที่ว่าต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันในขั้นพื้นฐาน และการประเมินค่าที่เหมือนกัน

Milton Yinger ให้ความหมายว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นทัศนคติและการอบรมกล่อมเกล่าที่แต่ละคนได้รับจากระบบการเมืองนั้น ประกอบด้วยความรู้สึกนิยมและไม่นิยมต่อระบบการเมือง และการประเมินค่าต่อเหตุการณ์ทางการเมือง

Parsons ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นการอบรมกล่อมเกล่าที่มีต่อส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง การอบรมกล่อมเกล่าจะเป็นช่องทางนำไปสู่การแสดงออกทางการเมือง

Samuel H. Beer ให้ความหมาย วัฒนธรรมทางการเมืองว่ามีความหมายพาดพิงถึงค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงทางการเมือง

จากความหมายของนักรัฐศาสตร์หลายท่านที่กล่าวมานั้น พอสรุปความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ว่า หมายถึง ค่านิยม ความรู้สึก ทศนคติ แนวคิด และความเชื่อทางการเมืองของแบบแผนที่เป็นเป้าหมายเดียวกัน โดยมีผลประโยชน์ร่วมกันในขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการประเมินค่าของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และส่วนต่างๆ ของระบบการเมืองนั้น มีแบบแผนที่เหมือนกัน ตลอดจนการมองเห็นต้องกันจากการได้รับประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างเดียวกันที่อาจเป็นตัวกำหนดรูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองต่างๆ ของบุคคล

จากความหมายข้างต้นที่ได้กล่าวไปทำให้เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองได้ชัดเจนขึ้น และยังเป็นจุดที่ให้ผู้ถึงวัฒนธรรมทางการเมืองว่าเป็นความโน้มเอียงทางด้านความรู้สึก ความรับรู้ และการประเมินค่าต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่แบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันที่อธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ความโน้มเอียงทางด้านความรู้สึก (Affective Orientations) เป็นเรื่องของอารมณ์ เช่น ชอบหรือไม่ชอบ
 - 2) ความโน้มเอียงทางการรับรู้ (Cognitive Orientations) เป็นเรื่องความรู้เกี่ยวกับระบบการเมือง
 - 3) ความโน้มเอียงทางการประเมินค่า (Evaluative Orientation) เป็นเรื่องลักษณะของการใช้ข้อมูลร่วมกันกับอารมณ์ ความรู้สึกในการตัดสินใจ เช่น มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ ดีหรือไม่ดี
- ความโน้มเอียงทั้งสามด้านนี้ ถือเป็นความโน้มเอียงที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง ซึ่งวัดจากปัจจัยดังต่อไปนี้
- 1) บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองในระบบโครงสร้างต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้นำทางการเมืองจะมีความรู้สึกและทัศนคติต่อโครงสร้างผู้นำและข้อเสนอแนะเหล่านี้ประการใดและมีทางเลือกนโยบายที่เข้าสู่ระบบการตัดสินใจทางการเมืองอย่างไรบ้าง
 - 2) บุคคล เมื่อมองจากตัวเขาเองว่ามีความรู้เกี่ยวกับสิทธิ ภาระหน้าที่ ตลอดจนช่องทางที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อนโยบายในฐานะสมาชิกของระบบการเมืองได้อย่างไร มีอะไรเป็นบรรทัดฐานในการที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการเมือง และการตัดสินใจทางการเมือง
 - 3) บุคคลมีความรู้อะไรในระบบการเมืองไทยโดยทั่วไปๆ ในประวัติศาสตร์ของประเทศชาติ ความเป็นมา ขนาดที่ตั้ง ลักษณะอำนาจ ฯลฯ ว่ามีความรู้สึกอย่างไร และมีการประเมินโดยทั่วไปอย่างไร
 - 4) บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับปัจจัยนำออกของระบบการเมือง โครงสร้าง บุคคลที่ทำหน้าที่การบังคับใช้กฎหมาย และการตัดสินใจในกระบวนการนี้อย่างไรบ้าง

8.2 ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง คือ กระบวนการที่ปัจเจกบุคคลได้รู้จักว่าตนเองอยู่ในระบบการเมือง และทำให้เกิดความสำเหนียก (Perception) หรือ ปฏิกริยาต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง ที่

เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ ตลอดจนเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างบุคลิกภาพกับประสบการณ์ของปัจเจกบุคคลนั้นอีกด้วย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการอบรมขัดเกลาทางการเมืองขึ้นแต่ก็ต้องอาศัยหน่วยถ่ายทอดที่จะทำหน้าที่ในการส่งสาระทางการเมืองให้แก่บุคคลในลักษณะต่างๆ คือ ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มทางสังคม สถาบันทางการเมือง และสื่อมวลชน

จากที่ได้ทำการวิเคราะห์ห้มาจะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองจะเป็นมิติทางด้านวัฒนธรรม และจิตวิทยาสังคมที่ประกอบด้วยรูปแบบของพฤติกรรม โดยดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมที่มีการวางฐานคิดและกฎเกณฑ์ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในระบบการเมือง มีกระบวนการอบรมขัดเกลาทางการเมืองที่เป็นตัวหลักที่สร้างขึ้นมาโดยผ่านทางหน่วยถ่ายทอดต่างๆ

9. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

9.1 ความหมายของประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตย (Democracy) ได้รวบรวมความหมายของผู้รู้แต่ละท่านที่ได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความไว้ต่างๆ กันในมุมมองแต่ละคน ดังนี้

จรูญ สุภาพ (2527:250) ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตย 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความหมายแคบกับความหมายกว้าง

ก) ความหมายแคบ หมายถึง ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองแบบหนึ่งเท่านั้น แต่ลักษณะพิเศษคือ ประชาชนในแต่ละประเทศมีสิทธิ อำนาจ และ โอกาสที่จะเข้าควบคุมกิจกรรมทางการเมืองของชาติ

ข) ความหมายกว้าง หมายถึง ปรัชญาของสังคมมนุษย์หรือวิถีชีวิตที่ยึดถืออุดมคติและหลักการบางประการที่กำหนดแบบแผนแห่งพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคมในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ชานินทร์ กรัยวิเชียร (อ้างใน จรูญ สุภาพ, 2527: 250) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” หมายถึง ระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่งซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ถือความเห็นของประชาชนฝ่ายข้างเป็นเกณฑ์ในการบริหารแผ่นดิน

สมพงษ์ เกษมสิน (อ้างใน จรูญ สุภาพ, 2527 :250) ได้อธิบายคำว่า “ประชาธิปไตย” แยกเป็น 2 คำ คือ “ประชาชน” ซึ่งหมายถึงประชาชน และคำว่า “อธิปไตย” แปลว่าเป็นอำนาจสูงสุดของแผ่นดิน เมื่อรวมกันหมายถึง การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน

คำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) มาจากรากศัพท์ ภาษากรีก 2 คำ บวกกันคือ Demos แปลว่า ประชาชน กับ Kratos แปลว่า อำนาจหรือการปกครอง ซึ่งอำนาจสูงสุดอยู่ที่ประชาชน

ในปัจจุบันมีผู้ใช้คำว่าประชาธิปไตยในความหมายที่แตกต่างกันมาก ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาจึงได้มีการสรุปความหมายของประชาธิปไตยในภาพรวมที่จะต้องมีการแยกการพิจารณาเรื่องประชาธิปไตยออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ

1) ประชาธิปไตยในฐานะเป็นอุดมการณ์ (An Ideology) หมายถึง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์นั้นจะยึดมั่นในหลักการสำคัญคือ มนุษย์มีความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน และมีเสรีภาพที่จะกระทำการต่างๆ ได้ด้วยความสมัครใจเป็นหลักสำคัญ

2) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง (A Form Of Government) หมายถึง บทบาท อำนาจและหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองที่มีรูปแบบทางการเมืองที่มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมืองและวิธีการที่จะใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวทางประชาธิปไตย

3) ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีของชีวิต (A Way Of Life) คือ การนำเอาอุดมการณ์ที่เป็นความเชื่อ (Belief) ของบุคคลต่อหลักการตามทฤษฎีประชาธิปไตยมาช่วยในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ในชีวิต โดยมีวิถีที่ยึดถืออุดมคติและหลักการบางประการที่กำหนดแบบแห่งพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคม ในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

9.2 หลักการประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยนั้นให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับปัจเจกบุคคล โดยมุ่งที่จะให้สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลทั้งในการแสดงความคิดเห็น การประกอบอาชีพ และทรัพย์สิน เป็นต้น จึงสรุปเป็นระบอบการปกครองที่ชก้องคุณค่าของความเป็นมนุษย์ตามหลักของประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1) หลักความเสมอภาค : ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความเท่าเทียมกันทางการเมือง ความเท่าเทียมกันในด้านสิทธิของพลเมือง ความเท่าเทียมกันในด้านกฎหมาย ความเท่าเทียมกันในศักดิ์ความเป็นมนุษย์ที่อยู่ในหลักของกระบวนการยุติธรรมโดยเสมอภาคกัน

2) หลักความสามารถในการพัฒนาตนเอง ประชาธิปไตยเชื่อว่า มนุษย์มีความคิด สติปัญญา ความรับผิดชอบ สามารถปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้า รวมทั้งพัฒนาตนเองทั้งทางวัตถุและจิตใจ

3) หลักความยินยอม กระบวนการของประชาธิปไตยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ด้วยความยินยอมหรือสมัครใจ โดยเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพและตัดสินใจปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง

4) หลักเหตุผล ประชาธิปไตยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีเหตุผลและสามารถใช้เหตุผลที่ตนมีอยู่ในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดและจะมีอยู่ในตัวบุคคลทุกคน

5) หลักการปกครองตนเอง ประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการใช้ความสามารถทางด้านสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายต่างๆ คือ การให้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกตัวแทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตน

6) หลักศีลธรรม ประชาธิปไตยมีความเชื่อถือว่ามนุษย์เป็นผู้มีศีลธรรม มีจริยธรรม ค่านึงถึงประโยชน์สุขของส่วนร่วมอยู่เสมอ ทำให้มนุษย์มีความประพฤติชอบและปฏิบัติชอบ

7) หลักเสรีภาพ ประชาธิปไตยเชื่อว่าเสรีภาพเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน สามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านด้านสติปัญญา ความรู้ ศีลธรรม ตลอดจนการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วม รวมทั้งขจัดข้อบกพร่อง การเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้ดำรงอยู่ภายใต้ผลอันชอบธรรมในสังคม

10. แนวคิดเกี่ยวกับนายกเทศมนตรี

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ฉบับเพิ่มเติม ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2543 ได้กล่าวถึงนายกเทศมนตรีไว้ ดังนี้ สนอง สิริกุลวัฒนา, 2543 (อ้างในสุกิจ เหลืองสกุลไทย, 2519: 24-31)

มาตรา 48 ทวิ ในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ออกเสียงแสดงมติให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี ให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 48 ตริ บุคคลผู้มีคุณสมบัติต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา 48 จัตวา บุคคลผู้มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

(1) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา 48 เบญจ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี

(1) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือเป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลในวันสมัครรับเลือกตั้งและได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายว่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้เทศบาลในปีที่สมัครหรือในปีก่อนปีที่สมัครหนึ่งปี

มาตรา 48 ฉ บุคคลผู้มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี

(1) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 48 จัตวา (1) (2) หรือ (4)

(2) ดิคาเสพติดให้โทษ

(3) เป็นบุคคลล้มละลาย

(4) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(5) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้งเว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(6) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(7) เคยต้องพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(8) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(9) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา

(10) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(11) อยู่ในระหว่างต้องห้ามหรือตัดสิทธิมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(12) เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งถูกให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(13) เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งราษฎรลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอนถอดสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งติดต่อกันเกิน 12 วาระไม่ได้

มาตรา 48 สัตต ให้นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งและให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับตั้งแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในสี่สิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 48 อัญญุ นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามจำนวนดังต่อไปนี้

- (1) เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกินสองคน
- (2) เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกินสามคน
- (3) เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกินสี่คน

มาตรา 48 นว รองนายกเทศมนตรีที่เข้ารับบริหารราชการต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

ก่อนแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาเทศบาลว่าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศ ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยไว้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราษฎรหรือราชการ นายกเทศมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้

ให้นายกเทศมนตรีรายงานและแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ตามวรรคหนึ่งต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี

ในกรณีที่ประชาชนสภาเทศบาลไม่เรียกประชุมสภาเทศบาลภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา 48 เอกทศ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมายมีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา 48 ทวาทศ สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการเทศบาลโดยไม่มีการลงมติซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับญัตติแล้วแจ้งให้นายกเทศมนตรีทราบ

ญัตติตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภาเทศบาล และให้ประธานสภาเทศบาลกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกเทศมนตรีทราบ

มาตรา 48 เศรษฐ นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาล

ให้เป็นตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย

(2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

(3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายก

เทศมนตรี

(4) วางระเบียบเพื่อให้งานเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(5) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา 48 จตุทศ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาล บริษัทที่เทศบาลถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ดำรงตามบทบัญญัติตามกฎหมาย

(2) รับเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาลหรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้น นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาลหรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้นปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(3) เป็นคู่สัญญาหรือเป็นผู้มีส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ทำให้ เทศบาลหรือการพาณิชย์ของเทศบาล หรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้น

บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จ บำนาญหรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภาหรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรหรือเทศบาลหรือสภาท้องถิ่นอื่นๆหรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็น โดยตำแหน่ง

มาตรา 48 ปัญจทศ นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ถึงคราวออกตามวาระ

(2) ตาย

(3) เมื่อมีการยุบสภาเทศบาล

(4) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(5) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 48 เบื้อง หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 48 ฉ

(6) กระทำการผิดฝ่าฝืนกฎหมายตามมาตรา 48 จตุทศ

- (7) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (8) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสอบสวนและสั่งให้ออกจากตำแหน่ง
ตามมาตรา 72
- (9) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมาย
ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็น
การชั่วคราวจนกว่านายกเทศมนตรีซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เมื่อมีกรณีสงสัยว่าความเป็นนายกเทศมนตรีสิ้นสุดลงตาม (5) หรือ (6) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวน
และวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา 48 โสภส รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง
- (2) นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (3) ตาย
- (4) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกเทศมนตรี
- (5) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 48 เบญจ (1) และ(2)หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 48 ฉ
- (6) กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา 48 จตุทศ
- (7) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (8) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสอบสวนและสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

ตามมาตรา 73 ให้นำความในวรรคสามของมาตรา 48 ปัญจทศ มาใช้บังคับกับกรณี
รองนายกเทศมนตรีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 48 สัตตรส ให้นายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล

และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

มาตรา 48 อัญจรัส เทศบาลแบ่งส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (1) สำนักปลัดเทศบาล
- (2) ส่วนราชการอื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวง
มหาดไทย

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักปลัดเทศบาลและส่วนราชการอื่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่
นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา 48 เอกุณวีสติ ให้ปลัดเทศบาลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรี
และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจที่อื่นตามที่
กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

การบริหารงานบุคคลของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 48 วิสติ อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกเทศมนตรีตามลำดับที่นายกเทศมนตรีจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกเทศมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่งการอนุญาต อนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกเทศมนตรีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือ คำสั่งใด หรือ มติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งนั้นหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกเทศมนตรีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีก็ได้ แต่ห้ามมอบให้ปลัดเทศบาลหรือรองปลัดปฏิบัติราชการแทนให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีตามวรรคสาม ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลของนโยบายที่นายกเทศมนตรีกำหนดไว้

มาตรา 48 เอกวิสติ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 48 ทวาวิสติ ถ้าในเขตเทศบาลใด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าส่วนราชการในเขตเทศบาลนั้นมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อได้เปรียบเทียบคดีใดแล้ว ให้รีบส่งบันทึกการเปรียบเทียบพร้อมด้วยสำเนาไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งท้องที่ซึ่งเทศบาลนั้นตั้งอยู่เพื่อดำเนินการต่อตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ชักช้า

มาตรา 48 เดวิสติ เมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ให้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลแล้ว ให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านบรรดาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่หรือกฎหมายอื่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 จตุวิสติ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามกำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 48 ปัญจวิสติ ในกรณีที่บทบัญญัตินี้กล่าวถึงคณะเทศมนตรีให้ หมายถึง นายกเทศมนตรี บทบัญญัติมาตราใดกล่าวถึงเทศมนตรี ให้หมายถึงรองนายกเทศมนตรี เว้นแต่บทบัญญัติมาตราใดมีข้อความเป็นอย่างเดียวกันหรือขัดแย้งกันกับบทบัญญัติในบทนี้ให้ใช้บทบัญญัติในบทนี้แทน

จากข้อมูลเบื้องต้นที่กล่าวสรุปได้ว่า การเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลจะทำการเลือกผู้แทนเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเทศบาล จากนั้นสมาชิกสภาเทศบาลจะเลือกกลุ่มบริหารงานหรือคณะเทศมนตรีเข้ามาดำรงตำแหน่ง โดยด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาลก่อน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ซึ่งในเขตเทศบาลนั้นคือ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าส่วนราชการนั้นมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติได้ และการพ้นจากหน้าที่ของคณะเทศมนตรีอาจพิจารณาโอกาสหรือเงื่อนไขต่างๆ เช่น นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะออกจากตำแหน่งและสภาเทศบาล ไม่รับหลักการร่างเทศบัญญัติงบประมาณ เป็นต้น

11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจษฎา พงศธรบริรักษ์ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี นครเชียงใหม่โดยตรงพบว่า

1. ทัศนคติในภาพรวมของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่โดย ตรง ส่วนใหญ่ประชาชนเห็นด้วยกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง
2. ความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เมื่อเปรียบเทียบกับกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม โดยภาพรวมประชาชนกลุ่มตัวอย่าง มีความคาดหวังในทางบวก

บุษบา ค้ำพรหม (2539: 106 – 107) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของชาวเทศบาลเมืองอุบลราชธานีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2538 พบว่า ในด้านพฤติกรรมความสนใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้น แม้ว่าประชาชนจะรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างดี แต่ก็ให้ความสนใจไปใช้สิทธิน้อย โดยอ้างเหตุผลว่าติดธุระส่วนตัว ไม่ว่าง ไม่อยู่ ส่วนพฤติกรรม ความสนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนให้ทัศนะเหตุผลที่เลือกผู้สมัครเป็นทีมทั้งหมดก็เพราะเห็นเป็นคนรู้จักชอบพอกันเป็นการส่วนตัวอีก ทั้งหวังเพื่อจะให้มาพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ

ประหัต หงษ์ทองคำ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารเทศบาลไทยผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านโครงสร้างและหน้าที่ของเทศบาล บุคลากรเทศบาลบางคนอยากให้มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างเดิม เป็นในรูปแบบเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรง ระบบเทศบาลแบบผู้จัดการและระบบที่มีผู้ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งสูงสุดเป็นนายกเทศมนตรี

2. ด้านสถานะของเทศบาลในระบบการเมือง เทศบาลในฐานะที่เป็นระบบการเมืองย่อยของระบบการเมืองไทยยังมีความเป็นอิสระต่ำในการปกครองตนเอง มีผลกระทบต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของความรู้สึกมีจิตสำนึกทางการเมือง และสำนึกถึงความสำคัญทางการเมือง และมีผลสืบทอดไป ถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองค่อนข้างต่ำ

3. ด้านการคลัง บุคลากรเทศบาลส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของเทศบาลคือ ปัญหาเรื่องการเงิน โดยเฉพาะอำนาจในการจัดเก็บรายได้อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารการคลังยังมีสมรรถนะต่ำ การหารายได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น จากการกู้เงินสะสม และเงินอุดหนุนของรัฐบาล

4. ด้านการเมืองภายในพบว่า เทศบาลยังมีฐานะความเป็น “ระเนียบการเมือง” ในอัตราที่ต่ำมาก ประชาชนขาดความสนใจและขาดศรัทธาต่อเทศบาล ทำให้ปัจจัยนำเข้าอันได้แก่ การเรียกร้องความต้องการ และการให้การสนับสนุนมีน้อยกว่าที่ควร กลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นยังอยู่ในแวงวงจำกัด ยังไม่มีเครื่องชี้ใดๆ บ่งบอกว่ากิจกรรมเทศบาลจะได้รับความสนใจจากประชาชนมากขึ้นและเข้า มีส่วนร่วมมากขึ้น

5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเทศบาล บุคลากรเทศบาลส่วนใหญ่เห็นว่าความขัดแย้งที่ปรากฏเด่นชัดระหว่างบุคคลฝ่ายการเมืองกับฝ่ายประจำเทศบาลกับประชาชน เทศบาลกับหน่วยงานอื่นคือ ปัญหาที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน

6. ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับองค์การภายนอก ปัญหาสำคัญ 3 ประการแรกเกิดจาก

6.1 การควบคุมของรัฐบาลกลาง

6.2 การขัดแย้งภายใน

6.3 ทัศนคติที่ไม่ดีของหน่วยงานที่มีต่อเทศบาล

ณรงค์ สินสวัสดิ์ และจักรพันธ์ วังษ์บูรณาวิทย์ (2536: 69-71) ได้ศึกษาเรื่อง โครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลไทยตามความเห็นของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล โดยมีโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลไทยตามความคิดเห็นของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อที่จะวัดความคิดเห็นของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลของแต่ละเทศบาลต่อประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวกับ โครงสร้างและรูปแบบของเทศบาลอีก รวมทั้งต้องการที่จะหารูปแบบเทศบาลที่เหมาะสมเพื่อเสนอแนะและนำมาใช้กับการปกครองท้องถิ่นของไทยให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการการศึกษาสรุปเป็นข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติเกี่ยวกับรูปแบบของเทศบาล โครงสร้างของเทศบาลหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารเทศบาลไทยเป็นดังนี้

1. คุณสมบัติของสมาชิกสภาเทศบาล ควรจะเพิ่มวุฒิการศึกษาของผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลจาก ประถมศึกษา เป็นมัธยมตอนต้นหรือเทียบเท่า

2. จำนวนสมาชิกสภาเทศบาล ควรจะพิจารณาหากกฎหมายใหม่ว่าเทศบาลเมืองบางแห่ง อาจจะไม่จำเป็นจะต้องมีสมาชิกสภาเทศบาล 18 คน คืออาจจะมีน้อยกว่า 18 คน เช่น เทศบาลขนาดเล็กอย่างลำพูน

หรือแม่ฮ่องสอน หรืออาจจะมากกว่า 18 คน อย่างกรณีของเทศบาลเมืองขอนแก่น หรือ เทศบาลเมืองนครสวรรค์ เป็นต้น

3. จำนวนคณะเทศมนตรี ซึ่งมี 3 คน เป็นอย่างน้อย น่าจะเหมาะสมดีแล้ว แต่ถ้าหากมีข้อกำหนดในการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลแล้วก็ควรเพิ่มเติมลงไปว่า ถ้ามีสมาชิกสภาเทศบาล 21 คน ก็ให้มีคณะเทศมนตรี 4 คน และถ้ามีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 24 คน ก็ให้มีคณะเทศมนตรี 5 คน ทั้งนี้จะต้องพิจารณาจากจำนวนรายได้ของแต่ละเทศบาลประกอบด้วยเช่นกัน

4. วาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล น่าจะเปลี่ยนให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลไว้เพียง 4 ปี แทนที่จะเป็น 5 ปีอย่างปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะจะทำให้สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากกว่า 5 ปี อย่างในปัจจุบัน ตลอดจนเป็นระยะเวลาที่สอดคล้องกับระยะเวลาในการอยู่ดำรงตำแหน่งในแต่ละวาระของการเมืองในระดับชาติ

5. จำนวนวาระการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี น่าจะกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีไว้ที่ 2 วาระติดต่อกัน ถ้าจะเป็นสมัยที่ 3 ควรจะเว้นให้คนอื่นเป็นกันเสียอย่างน้อย 1 สมัยก่อน ประชาชนจะได้เกิดการเปรียบเทียบและจะได้ลดแนวโน้มที่จะเกิดความคิดว่าตนเองเป็นเจ้าของเทศบาล ดังที่ปลัดเทศบาลจำนวนมากตั้งข้อสังเกตไว้อย่างคล้ายคลึงกัน

6. วิธีการเลือกนายกเทศมนตรี น่าจะทดลองให้มีการใช้วิธีเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชนคู่สัก 10 เทศบาล โดยทดลองเทศบาลตำบล 5 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง และกระจายการทดลองไปทุกภาคของประเทศไทย โดยอาจจะเขียนเป็นบทเฉพาะกาลว่าเมื่อใช้ผ่านไป 4 ปีแล้วให้ประชาชนของแต่ละเทศบาลลงประชามติว่าจะใช้แบบใด ซึ่งประชาชนก็อาจจะเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับท้องที่ของตนเองได้ ทั้งนี้ครั้งหนึ่งของปลัดเทศบาลและนายกเทศมนตรีที่ตอบแบบสอบถามเห็นชอบกับการเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชน เพราะจะทำให้นายกเทศมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงเป็นผู้บริหารที่เข้มแข็งมั่นคงสามารถดำเนินการในภาระหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องมาฉวยเอาใจสภา

7. ควรจะมีการเพิ่มอำนาจให้นายกเทศมนตรีและสภาเทศบาลในหลายด้าน ดังต่อไปนี้

- ลดขั้นตอนการปฏิบัติที่จำเป็นเช่น ต้องได้รับการอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยหรือข้าราชการส่วนภูมิภาค หมายความว่า นายกเทศมนตรีไม่ต้องขออนุมัติจากส่วนกลางหรือตัวแทนของส่วนกลางในบางเรื่อง ปัจจุบันจำเป็นต้องขออนุมัติอยู่ ทั้งนี้เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน

- เพิ่มอำนาจให้ กับนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลทั้งในด้านการเงิน การคลัง การบริหารบุคคล และการบังคับใช้กฎหมาย

8. ควรจะแยกอำนาจระหว่างนายกเทศมนตรีกับปลัดเทศบาล กล่าวคือ ให้มีการกำหนดขอบเขตอำนาจของนายกเทศมนตรีกับปลัดเทศบาลให้ชัดเจน ต้องพยายามหลีกเลี่ยงการตีความว่าอำนาจส่วนใดเป็นของนายกเทศมนตรีและอำนาจส่วนใดเป็นของปลัดเทศบาล

กานุงศ์ งานสำเร็จ (2546) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองสุราษฎร์ธานีพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุ 21-30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อาชีพพนักงานธุรกิจเอกชน รายได้ต่ำกว่า 5,000บาท ได้รับข้อมูลข่าวสารนานๆ ครั้ง และประสบการณ์การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นบางครั้ง

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีพบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนเห็นด้วยในทุกด้าน ได้แก่ ด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านกระบวนการเลือกตั้ง

3. การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ได้แก่ อายุ และรายได้

สุนทร พูนเอียด (2540) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาวิทยาลัยกลุ่มภาคใต้ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาทางมนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่มีการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนเรื่องการเมืองและการได้ฟังข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนจำนวนมากครั้ง มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่มีการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนเรื่องการเมืองและการได้รับฟังข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน จำนวนครั้งน้อย ศาสนา ภูมิลำเนา และลักษณะของการได้รับการเลี้ยงดูจะไม่มีอิทธิพลทำให้การมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาแตกต่างกัน

ศุภกิจ เบญจกัญญา (2545) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านภาค จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาล พบว่า ประชาชนร้อยละ 60 มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลอย่างถูกต้อง และประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 67.5 มีความพอใจและเห็นว่าการปกครองรูปแบบเทศบาลตำบลมีความเหมาะสม นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 51.6 ให้ความสำคัญต่อปัญหาเสพติด รองลงมาคือ ปัญหาขยะและปัญหาการเสื่อมสลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น

อรรธชา กัมปนาทแสนยากร (2535) ได้ศึกษาเรื่องปัญหารูปแบบการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมืองการบริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อนำไปประกอบการศึกษาถึงรูปแบบการปกครองของเทศบาลนครเชียงใหม่ว่าเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาที่ประสบอยู่หรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่ารูปแบบการเมืองและการบริหารของเทศบาลที่สมควรเป็นแบบเดียวกันทุกเทศบาล ควรให้มีการกำหนดรูปแบบเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ผลการวิจัยแสดงว่าประชาชนยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและการบริหารเทศบาลในระดับน้อย โดยเฉพาะความสนใจอยู่ในระดับต่ำ

ระบบการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาลแบบนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาลที่ใช้กันอยู่ในระดับต่ำ ระบบการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาลแบบนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาลที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน อาจยังไม่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ และน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีแนวโน้มรุนแรงและเพิ่มมากขึ้น

อรุณ แก้วมัน และคณะ (2543: 173-177) ได้ศึกษาเรื่องความคิดและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมหาสารคามในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2543 พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ในการพิจารณาเลือกผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล ได้แก่ ชอบตัวบุคคล ชอบคุณสมบัติของผู้สมัคร และชอบผลงานที่ผ่านมา ส่วนรูปแบบประชาสัมพันธ์หรือหาเสียงที่จะทำให้ผู้สมัครได้รับความสนใจและประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้แก่ การเปิดปราศรัยในที่ต่างๆ โดยมีนโยบายของการทำงานที่ชัดเจนในการจะเข้ามารับบริหาร มีผลงานในอดีตที่ผ่านมาหรือประสบการณ์ในการบริหารงาน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งในครั้งนี้จากสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โฆษณา ใบปลิว คิดเป็นร้อยละ 89.9 โดยที่ในการที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น ไม่ได้รับการชักนำจากผู้สมัครหรือผู้ที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 48.5 และได้รับค่าตอบแทนหรือสิ่งของมีค่าในการใช้สิทธิเลือกตั้งจากผู้สมัคร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 52.7

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี สำหรับขั้นตอนในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2546 ได้มาจากการสุ่มแบบคละ [Cluster Sampling – แบ่งออกเป็นเขตแล้วสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) คละทุกอาชีพในแต่ละเขตเลือกตั้ง] จำนวน 377 คน [ตารางสุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งจำนวนทั้งหมด 27,847 คน ต้องสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน] ได้รับข้อมูลกลับคืนทั้งหมดจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 79.58 ของการสุ่ม จำแนกได้ตามเขตเลือกตั้งต่างๆ ดังนี้

เขต	ประชาชน (คน)	จำนวนตัวอย่าง	ได้รับกลับคืน	คิดเป็นร้อยละ
1	9,385	127	101	79.53
2	9,342	126	100	79.37
3	9,127	124	99	79.84
รวม	27,847	377	300	79.58

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตนเองจากการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประชาชน แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลบุคคล ประกอบด้วยคำถามจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในชุดปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามปลาย ปิดและคำถามปลายเปิดเพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี ประกอบด้วยคำถามจำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในบริการที่เทศบาลชุดปัจจุบัน ได้จัดทำหรือให้บริการอยู่ในระดับใด ประกอบด้วยคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 21 ข้อ มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่เคยนำไปใช้ในการศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลหลายแห่ง เช่น เทศบาลนครนครปฐม และเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เคยมีการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือของทั้งสองจังหวัดดังกล่าวแล้วสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือมีค่ามากกว่า 0.90 ขึ้นไป สำหรับในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ก่อนนำไปใช้จริงได้นำไปลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงหรือค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟา (Alpha - Coefficient) เท่ากับ .8521 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนเทศบาลเมืองจันทบุรี และหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลมาได้จำนวน 300 คน ได้มีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอีกครั้งหนึ่ง ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเป็น 0.8951

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มอบหมายให้ผู้ช่วยวิจัยจำนวน 10 คน ไปเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามโดยการสอบถามถึงสัมภาษณ์ตามเขตการเลือกตั้งทั้ง 3 เขต ในช่วงวันที่ 1 - 5 พฤศจิกายน 2546 ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 300 ฉบับจากการสุ่มทั้งหมด 377 ฉบับ

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดถูกนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบเสถียร (Multiple Regression Correlation Coefficient-Stepwise) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ ประกอบการอธิบาย

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล

<u>เกณฑ์</u>	<u>แปลความหมาย</u>
1.00 – 1.50	พึงพอใจในระดับน้อยมาก
1.51 – 2.50	พึงพอใจในระดับน้อย
2.51 – 3.50	พึงพอใจในระดับปานกลาง
3.51 – 4.50	พึงพอใจในระดับมาก
4.51 – 5.00	พึงพอใจในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรี ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี และ ศึกษาความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา (เครื่องมือนี้ได้เคยนำไปใช้กับการศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลหลายแห่ง เช่น เทศบาลนครนครปฐม และเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เป็นต้น) และได้นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี จำนวนทั้งหมด 377 ฉบับ [ตารางสุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งจำนวนทั้งหมด 27,847 คน ต้องสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน] ได้รับข้อมูลกลับคืนทั้งหมดจำนวน 300 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 79.58 ของการสุ่ม

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวท์ (Multiple Regression Correlation Coefficient--Stepwise) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกนำเสนอในรูปแบบตาราง และ แผนภูมิ ประกอบการอธิบายดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	151	50.30
- หญิง	149	49.70
2. อายุ		
- 18 - 25 ปี	84	28.00
- 26 - 35 ปี	103	34.30
- 36 - 45 ปี	67	22.30
- มากกว่า 45 ปี	46	15.30

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	73	24.30
- มัธยมศึกษาตอนต้น	45	15.00
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	93	31.00
- ปริญญาตรี	65	21.70
- สูงกว่าปริญญาตรี	00	00.00
- อื่นๆ	24	8.00
4. อาชีพ		
- ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	17	5.70
- เจ้าของธุรกิจ (ค้าขาย)	82	27.30
- รับจ้าง	105	35.00
- เกษตรกร	12	4.00
- พ่อบ้าน-แม่บ้าน	24	8.00
- อื่นๆ	60	20.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 26-35 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมาเป็นอายุ 18-25 ปี 36-45 ปี และมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.00, 22.30, และ 15.30 ตามลำดับ สำหรับระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.00 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา ปริญญาตรี และ มัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ ส่วนอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาเป็นอาชีพเจ้าของธุรกิจ (ค้าขาย) และ อื่นๆ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1 “ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรี”

ตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งล่าสุดที่ผ่านมา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งที่แล้วท่านได้ไปเลือกตั้งหรือไม่		
- ไป	212	70.90
- ไม่ได้ไป	87	29.10
2. ถ้าไป ท่านเลือกกลุ่มใด		
- กลุ่มนายกสุนทร เขียมสกุล	100	33.40
- กลุ่มเทศมนตรีจอย	9	3.00
- กลุ่มนายกจักรเพ็ชร จิตงามสุจริต	175	58.50
- กลุ่มอื่นๆ	15	5.00
3. สาเหตุที่ท่านเลือกกลุ่มดังกล่าว (ตามข้อ 2) เพราะเหตุใด (5 อันดับแรก)		
- ชอบ	18	14.06
- ตั้งใจทำงาน	14	10.94
- เป็นคนดี	13	10.16
- เลือกตามครอบครัว	7	5.45
- ผลงานดี	5	3.91
- อื่นๆ	71	55.48

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 70.90 ได้ไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในครั้งสุดท้ายที่ผ่านมา และอีกร้อยละ 29.10 ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในส่วนผู้ไปเลือกตั้งดังกล่าวร้อยละ 58.50 เลือกกลุ่มนายกจักรเพ็ชร จิตงามสุจริต รองลงมาใช้สิทธิเลือกกลุ่มของนายกสุนทร เขียมสกุล สำหรับสาเหตุ 5 อันดับแรก (ยกเว้นอื่นๆที่มีการเลือกหลากหลาย) ของการเลือกในแต่ละกลุ่มเพราะ 1) ชอบ 2) ตั้งใจทำงาน 3) เป็นคนดี 4) เลือกตามครอบครัว และ 5) ผลงานดี ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งใหม่ประมาณเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ 2547

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านทราบหรือไม่ว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547		
- ทราบ	152	50.70
- ไม่ทราบ	148	49.30
2. ถ้ามีการเลือกตั้งใหม่ท่านจะไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่ (ตามกฎหมายทุกคนต้องไปใช้สิทธิ ถ้าไม่ไปจะขาดสิทธิบางอย่าง)		
- ไป	244	81.30
- ไม่ไป	13	4.30
- ไม่แน่ใจ	43	14.30
3. การเลือกตั้งครั้งนี้จะไปท่านต้องการจะเลือกกลุ่มการเมืองแบบใด		
- กลุ่มการเมืองท้องถิ่น	175	58.50
- กลุ่มนักคิดและนักวิชาการ	85	28.40
- กลุ่มของพรรคการเมืองระดับชาติ	39	13.00
4. ท่านต้องการเลือกสมาชิกสภาเทศบาลมีลักษณะและคุณสมบัติแบบใด		
- จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง (อันดับที่ 1)	163	53.80
- เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน (อันดับที่ 2)	46	15.18
- เข้าพบเพื่อให้ช่วยเหลืองานชุมชนได้ทุกเมื่อ	24	7.92
- แก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว	20	6.60
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับฟัง แสดงความคิดเห็นและ แก้ไขปัญหา (อันดับที่ 3)	31	10.23
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีระบบ	10	3.30
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กร	4	1.32
- ให้โอกาสสมาชิกสภาหรือกลุ่มการเมืองได้ทำงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง	2	0.66
- อื่นๆ	3	0.99
5. ตามลักษณะและคุณสมบัติในข้อ 4 มีอยู่ในกลุ่มการเมืองใดมากที่สุด		
- กลุ่มนายกสุนทร เจียมสกุล	81	27.10
- กลุ่มเทศมนตรีจอย	11	3.70
- กลุ่มนายกจักรเพ็ชร จิตงามสุจริต	182	60.90
- กลุ่มอื่นๆ	25	8.40

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 51 ทราบว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547 (อีกเกือบครึ่งหนึ่งไม่ทราบ) และประชาชนที่มีสิทธิร้อยละ 82 จะออกไปเลือกตั้ง โดยมากที่สุดประมาณร้อยละ 59 จะไปเลือกกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ส่วนลักษณะและคุณสมบัติของสมาชิกสภาเทศบาลที่ประชาชนต้องการเลือกที่สำคัญ 3 อันดับแรกคือ 1) จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง 2) เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน และ 3) ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับฟัง แสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ สำหรับลักษณะและคุณสมบัติของกลุ่มการเมืองที่ประชาชนประมาณร้อยละ 61 เห็นว่าใกล้เคียงกับความเห็นที่ให้ไว้ (ในข้อ 4) มากที่สุดได้แก่ กลุ่มการเมืองของนายกักรเพชร จิตงามสุจริต รองลงมาประมาณร้อยละ 27 เป็นกลุ่มการเมืองของนายกสุนทร เข็มสกุล

ตารางที่ 4 การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านทราบหรือไม่ว่าครั้งต่อไปจะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลโดยตรง (ประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547)		
- ทราบ	116	38.70
- ไม่ทราบ	184	61.30
2. คุณสมบัติแบบใดของนายกเทศมนตรีที่ท่านต้องการจะเลือกมากที่สุด		
2.1 การสังกัดพรรคหรือกลุ่มการเมือง		
- สังกัดกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	157	52.30
- สังกัดพรรคการเมืองระดับชาติ	42	14.00
- ไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรค	96	32.00
- อื่นๆ	5	1.70
2.2 ระดับการศึกษา		
- ปริญญาโทขึ้นไป	84	28.00
- ปริญญาตรี	157	52.30
- ไม่สนใจระดับความรู้	59	19.70
2.3 พฤติกรรมสำคัญของนายกเทศมนตรีที่ท่านต้องการเลือก		
- จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง (อันดับที่ 1)	157	52.33
- เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน (อันดับที่ 3)	35	11.67
- เข้าพบเพื่อให้ช่วยเหลืองานชุมชนได้ทุกเมื่อ	25	8.33
- แก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว (อันดับที่ 2)	36	12.00
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับฟัง แสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหา	22	7.33
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีระบบ	15	5.00
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กร	1	0.33
- ให้โอกาสสมาชิกสภาหรือกลุ่มการเมืองได้ทำงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง	8	2.67
- อื่นๆ	1	0.33
3. ตามลักษณะและคุณสมบัติในข้อ 4 ของนายกเทศมนตรีมีอยู่ในกลุ่มการเมืองใดมากที่สุด		
- กลุ่มนายกสุนทร เขียมสกุล	80	26.80
- กลุ่มเทศมนตรีจอย	8	2.70
- กลุ่มนายกจักรเพ็ชร จิตงามสุจริต	187	62.80
- กลุ่มอื่นๆ	23	7.70

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. ถ้าท่านเลือกนายกเทศมนตรีแล้ว ท่านจะเลือกสมาชิกสภาเทศบาลในกลุ่มเดียวกันด้วยหรือไม่		
- เลือก	189	63.00
- ไม่เลือก	21	7.00
- ไม่แน่ใจ	90	30.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 39 ทราบว่าจะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลโดยตรง (อีกประมาณร้อยละ 61 ไม่ทราบ) สำหรับคุณสมบัติของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการคือ ต้องสังกัดกลุ่มการเมืองท้องถิ่น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีพฤติกรรมสำคัญ 3 อันดับแรกคือ 1) จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง 2) แก้ปัญหาด้วยความรวดเร็ว และ 3) เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน ตามลำดับ ส่วนคุณสมบัติดังกล่าวตรงกับกลุ่มการเมืองใดพบว่า กลุ่มนายกจักรเพ็ชร จิตงามสุจริต เป็นกลุ่มที่ประชาชนประมาณร้อยละ 63 ให้ความเห็นว่าตรงกับคุณสมบัติดังกล่าวมากที่สุด ในทำนองเดียวกันพบว่า ประชาชนประมาณร้อยละ 63 จะเลือกสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่กลุ่มเดียวกันกับกลุ่มนายกเทศมนตรีที่ตนได้เลือกไว้แล้วด้วย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 2 “ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี”

การวิเคราะห์ในตอนนี้เป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในภาพรวมของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี
2. ตัวแปรอิสระ ทั้งหมด 20 ตัวแปร ดังนี้
 - 2.1 ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล
 - 2.2 ถนน ตรอก ซอย ภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
 - 2.3 ความสะอาดของตลาดสดภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
 - 2.4 ทางระบายน้ำภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
 - 2.5 แสงสว่างบนถนน/ที่สาธารณะ
 - 2.6 การสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีน้ำดื่ม/บริโภคเพียงพอ
 - 2.7 บริการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมัหรือสาธารณสุขภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล
 - 2.8 การให้บริการด้านการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล
 - 2.9 การให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน
 - 2.10 การให้บริการของสถานธนาถนูปาล (โรงรับจำนำ)
 - 2.11 การดูแลผู้สูงอายุ
 - 2.12 การกีฬาและสุขภาพ
 - 2.13 การดูแลคนพิการ
 - 2.14 การเผยแพร่ข่าวสาร/ข้อมูล/เอกสาร ไปสู่ชุมชน
 - 2.15 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
 - 2.16 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 2.17 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล
 - 2.18 การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม
 - 2.19 การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/รายได้
 - 2.20 ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาในกรณีฉุกเฉินของเทศบาล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวส์ (Multiple Regression Correlation Coefficient – Stepwise) ผลการวิจัยสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านต่างๆ ของเทศบาลเมืองจันทบุรี

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล	3.57	0.97	มาก
2. ถนน ตรอก ซอย ภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล	3.40	0.86	ปานกลาง
3. ความสะอาดของตลาดสดภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล	3.27	0.90	ปานกลาง
4. ทางระบายน้ำภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล	3.04	0.93	ปานกลาง
5. แสงสว่างบนถนน/ที่สาธารณะ	3.40	0.96	ปานกลาง
6. การสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีน้ำดื่ม/บริโภคเพียงพอ ..	3.04	0.95	ปานกลาง
7. บริการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมัธยมหรือสาธารณสุขภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล	3.29	0.97	ปานกลาง
8. การให้บริการด้านการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ..	3.32	1.12	ปานกลาง
9. การให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน	2.88	1.02	ปานกลาง
10. การให้บริการของสถานธนาฑูบาล (โรงรับจำนำ) ..	2.70	1.01	ปานกลาง
11. การดูแลผู้สูงอายุ	2.57	1.02	ปานกลาง
12. การกีฬาและสุขภาพ	3.18	1.15	ปานกลาง
13. การดูแลคนพิการ	3.22	0.99	ปานกลาง
14. การเผยแพร่ข่าวสาร/ข้อมูล/เอกสารไปสู่ชุมชน	2.82	1.03	ปานกลาง
15. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	2.84	0.96	ปานกลาง
16. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.75	0.96	ปานกลาง
17. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล	2.61	1.04	ปานกลาง
18. การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	2.83	1.06	ปานกลาง
19. การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/รายได้	2.74	1.08	ปานกลาง
20. ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาในกรณีฉุกเฉินของเทศบาล	3.07	1.07	ปานกลาง
ความพึงพอใจในภาพรวมต่อการดำเนินงานของเทศบาล	3.19	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลในด้านต่างๆ เกือบทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในด้านความสะอาดของชุมชนและการกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลเท่านั้นที่อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คดอยพหุคูณแบบสตีปไวท์ (Multiple Regression Correlation Coefficient-Stepwise) ระหว่างตัวแปรตามคือ ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี กับ ตัวแปรอิสระต่างๆ

Dep.Var.	Indep.Var.	R ²	F	Constant	Reg.Coeff.	t-values
■ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเทศบาล	● การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล	0.4140	19.75 [*]	1.8130	0.5020	4.4440 [*]
■ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเทศบาล	● การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล	0.5950	19.86 [*]	0.8080	0.4640	4.8270 [*]
	● ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอย(สิ่งปฏิกูล)				0.3100	3.4810 [*]
■ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเทศบาล	● การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล	0.6750	17.99 [*]	0.3900	0.3800	4.0510 [*]
	● ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอย(สิ่งปฏิกูล)				0.3060	3.7630 [*]
	● การให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน				0.2120	2.5230 [*]

* p < 0.05

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 ตัวแปร (จากทั้งหมด 20 ตัวแปร) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล และการให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน โดยทั้งสามตัวแปรนี้สามารถทำนายหรืออธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามคือความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี ได้ร้อยละ 67.50 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล เป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุด โดยตัวแปรนี้เพียงตัวแปรเดียวสามารถอธิบายหรือทำนายตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้ถึงร้อยละ 41.40

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 3 “ศึกษาความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี”

ตอนนี้เป็นการสรุปความต้องการของประชาชนจากคำถามปลายเปิดที่ต้องการให้เทศบาลเมืองจันทบุรีดำเนินการโดยเร่งด่วน จำนวนผู้ที่ให้ความเห็นสูงสุดในประเด็นสำคัญ 5 ประเด็นแรกจะถูกจัดลำดับความสำคัญ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 7 ความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีที่ต้องการให้เทศบาลปฏิบัติโดยเร่งด่วน

รายการ	จำนวน	ลำดับที่
1. เอาใจใส่ผู้สูงอายุมากกว่าเดิม	1	
2. แก้ปัญหาคนต่างด้าวหนีเข้าเมือง	1	
3. ตั้งกองทุนช่วยเหลือน้ำท่วม	1	
4. แก้ปัญหาโสเภณีเด็ก	1	
5. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนของเทศบาล	1	
6. ส่งเสริมกีฬาและสุขภาพของประชาชน	2	
7. เน้นการท่องเที่ยวให้มากขึ้น	2	
8. ป้องกันน้ำท่วม/ปรับปรุงท่อระบายน้ำ/ทำนบกั้นน้ำ	56	1
9. บริการการศึกษาโรงเรียนเทศบาล	5	
10. กำจัดขยะสิ่งปฏิกูล/ความสะอาดของถนนหนทาง	28	2
11. จัดระเบียบการค้าขายตามขอบถนนให้เหมาะสม	6	
12. ซ่อมสะพานหน้าวัดโรมันแคทอลิก	1	
13. ปรับปรุงถนนหนทางที่คับแคบ	10	5
14. แก้ไขน้ำประปาไม่ไหลในบางจุด	1	
15. เน้นปราบปรามคอร์รัปชันให้มากกว่าเดิม	1	
16. การจราจรบนถนน (สัญญาณไฟ การจอดรถ และควบคุมการทำผิดกฎหมายจราจร)	11	4
17. เข้มงวดเรื่องยาเสพติด	14	3
18. แก้ไขอาหารราคาผลไม้ตกต่ำ	7	
19. เร่งรัดพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม	3	
20. รับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	2	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ลำดับที่
21. ส่งเสริมอาชีพ/พัฒนารายได้ของประชาชน	10	5
22. พัฒนาการให้บริการสาธารณสุข	2	
23. กำจัดกลุ่มอันตรายและกลุ่มวัยรุ่นที่แข่งขันมอเตอร์ไซด์	5	
24. ช่วยเด็กด้อยโอกาสในสลัม/เด็กด้อยโอกาส	4	
25. จัดแสงสว่างหรือไฟฟ้าในชุมชน/หมู่บ้าน/ที่สาธารณะ	8	
26. ดูแลความปลอดภัยในชีวิต/การลักขโมยทรัพย์สินของประชาชน	11	4
27. กำจัดพวกหลบเล่นการพนัน	1	
28. ให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	2	
29. แก้ปัญหาเด็กเร่ร่อน	2	

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้เทศบาลเมืองจันทบุรี ดำเนินการอย่างเร่งด่วนให้กับประชาชนใน 5 อันดับแรกได้แก่ อันดับที่ 1 การป้องกันน้ำท่วม/ปรับปรุงท่อระบายน้ำ/ทำนบกั้นน้ำ อันดับที่ 2 กำจัดขยะสิ่งปฏิกูล/ความสะอาดของถนนหนทาง อันดับที่ 3 เข้มงวดเรื่องการปราบปรามยาเสพติด อันดับที่ 4 เครื่องจักรจัดการจราจรบนท้องถนน (สัญญาณไฟ การจอดรถ และควบคุมการทำผิดกฎหมายจราจร) และ ดูแลความปลอดภัยในชีวิต/การลักขโมยทรัพย์สินของประชาชน อันดับที่ 5 ปรับปรุงถนนหนทางที่คับแคบ และ ส่งเสริมอาชีพ/พัฒนารายได้ของประชาชน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลเมืองจันทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา (เครื่องมือนี้ได้เคยนำไปใช้กับการศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลหลายแห่ง เช่น เทศบาลนครนครปฐม และเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เป็นต้น) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีจำนวนทั้งหมด 377 ฉบับ [ตารางสุ่มของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งจำนวนทั้งหมด 27,847 คน ต้องสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน] ได้รับข้อมูลกลับคืนทั้งหมดจำนวน 300 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 79.58 ของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากร

ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดถูกนำไปวิเคราะห์กับโปรแกรม SPSS for Windows ค่าสถิติที่ใช้คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบเสถียร (Multiple Regression Correlation Coefficient-Stepwise) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 26-35 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมาคืออายุ 18-25 ปี 36-45 ปี และ มากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.00, 22.30, และ 15.30 ตามลำดับ สำหรับระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.00 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา ปริญญาตรี และ มัธยมศึกษาตอนต้นตามลำดับ ส่วนอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาเป็นอาชีพเจ้าของธุรกิจ (ค้าขาย) และอื่นๆ ตามลำดับ

2. ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 70.90 ได้ออกไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนอีกร้อยละ 29.10 ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สำหรับผู้ไปเลือกตั้งประมาณร้อยละ 58 เลือกกลุ่มนายจักรเพ็ชร จิตงามสุจริต รองลงมาใช้สิทธิเลือกตั้งกลุ่มของนายกสุนทร เขียมสกุล สำหรับสาเหตุ

5 อันดับแรกที่ประชาชนตั้งใจเลือกแต่ละกลุ่มเพราะ 1) ชอบ 2) ตั้งใจทำงาน 3) เป็นคนดี 4) เลือกตามคำแนะนำของครอบครัว และ 5) ผลงานดี ตามลำดับ

3. ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งประมาณร้อยละ 51 ทราบว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547 (อีกเกือบครึ่งหนึ่งไม่ทราบ) และประชาชนที่มีสิทธิ์ร้อยละ 82 จะออกไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และประมาณร้อยละ 59 ของผู้ที่ออกไปเลือกตั้งจะไปเลือกกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ส่วนลักษณะและคุณสมบัติของสมาชิกสภาเทศบาลที่ประชาชนต้องการเลือกที่สำคัญ 3 อันดับแรกคือ 1) จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง 2) เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน และ 3) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับฟัง แสดงความคิดเห็น และแก้ไขปัญหา ตามลำดับ สำหรับลักษณะและคุณสมบัติของกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลที่ประชาชนประมาณร้อยละ 61 เห็นว่าใกล้เคียงกับลักษณะและคุณสมบัติใน 3 อันดับแรกดังกล่าวได้แก่ กลุ่มการเมืองของนายจักรเพชร จิตงามสุจริต รองลงมาประมาณร้อยละ 27 เป็นกลุ่มการเมืองของนายสุนทร เขียมสกุล

4. ประชาชนประมาณร้อยละ 39 ทราบว่าจะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547 (อีกประมาณร้อยละ 61 ไม่ทราบ) สำหรับคุณสมบัติของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการคือ ต้องสังกัดกลุ่มการเมืองท้องถิ่น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีพฤติกรรมสำคัญ 3 อันดับแรกคือ 1) จริงใจแก้ปัญหาท้องถิ่นอย่างจริงจัง 2) แก้ปัญหาคำด้วยความรวดเร็ว และ 3) เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน ตามลำดับ ส่วนคุณสมบัติดังกล่าวตรงกับกลุ่มการเมืองใดพบว่า กลุ่มนายจักรเพชร จิตงามสุจริต เป็นกลุ่มที่ประชาชนประมาณร้อยละ 63 ให้ความเห็นว่าตรงกับคุณสมบัติดังกล่าวมากที่สุด ในทำนองเดียวกันพบว่า ประชาชนประมาณร้อยละ 63 จะเลือกสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่กลุ่มเดียวกันกับกลุ่มนายกเทศมนตรีที่ตนเลือกด้วย

5. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลในด้านความสะอาดของชุมชนและการกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับมาก ส่วนบริการอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

6. ปัจจัยสำคัญ 3 ตัวแปร (จากทั้งหมด 20 ตัวแปร) ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล 2) ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล และ 3) การให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการของเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั้งสามตัวแปรนี้สามารถทำนายหรืออธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามคือความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลเมืองจันทบุรีได้ร้อยละ 67.50 และพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล เป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญมากที่สุด โดยตัวแปรนี้เพียงตัวแปรเดียวสามารถอธิบายหรือทำนายตัวแปรตาม ได้ถึงร้อยละ 41.40

7. ความต้องการเร่งด่วนของประชาชนที่ต้องการให้เทศบาลเมืองจันทบุรีดำเนินการ 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 การป้องกันน้ำท่วม/ปรับปรุงท่อระบายน้ำ/ทำนบกั้นน้ำ อันดับที่ 2 การกำจัดขยะสิ่งปฏิกูล/

ความสะอาดของถนนหนทาง อันดับที่ 3 การเข้มงวดเรื่องการปราบปรามยาเสพติด อันดับที่ 4 การเคร่งครัดในเรื่องการจัดการจราจรบนท้องถนน (สัญญาณไฟ การจอดรถ และควบคุมการทำผิดกฎหมายจราจร) และการดูแลความปลอดภัยในชีวิต/การลักขโมยทรัพย์สินของประชาชน และ อันดับที่ 5 การปรับปรุงถนนหนทางที่คับแคบ และ การส่งเสริมอาชีพ/พัฒนารายได้ของประชาชน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. ผลงานวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อ 3 ปีที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนเลือกผู้สมัครตามเหตุผลที่ตนเองเห็นสมควร เช่น เลือกเพราะชอบ เลือกเพราะตั้งใจทำงาน เลือกเพราะเป็นคนดี เลือกตามคำแนะนำของครอบครัว และ เลือกเพราะผลงานดี เหตุผลดังกล่าวเป็นเหตุผลที่มุ่งมองเฉพาะตัวบุคคลมิได้มองจากนโยบายของกลุ่มการเมืองเป็นหลัก กระบวนการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวจึงเป็นกระบวนการที่เสมือนหนึ่งประชาชนมิได้มีข้อต่อรองใดๆกับกลุ่มการเมือง ผลสำเร็จของการดำเนินงานของผู้บริหารเทศบาลแต่ละชุดจึงมีข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนน้อยมาก ในทำนองเดียวกันก็ไม่มีตัวบ่งชี้ใดๆ ที่จะนำมาใช้ตรวจสอบความสำเร็จของงานตามที่กลุ่มการเมืองได้สัญญาไว้กับประชาชน การแก้ไขในประเด็นนี้ควรที่จะได้มีระเบียบ/ข้อบังคับหรือกฎหมายที่ให้คณะผู้บริหารเทศบาลได้มีการแถลงหรือชี้แจงผลงานในแต่ละรอบปีให้ประชาชนทราบอย่างเป็นทางการหนึ่งครั้งในรูปแบบการประชุมประชาชนทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลโดยตรง ในขณะเดียวกันก็ให้มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อีกรด้วย (เท่าที่เป็นอยู่มากที่สุดขณะนี้ จะจัดทำรูปของจดหมายข่าวหรือสื่อสิ่งพิมพ์ของเทศบาลที่มีจำนวนจำกัดเท่านั้น)

2. จากผลงานวิจัยที่พบว่า การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงและสมาชิกสภาเทศบาลที่จะมีการเลือกตั้งประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2547 ประชาชนมีแนวโน้มที่จะเลือกนายกเทศมนตรีกับสมาชิกสภาเทศบาลเป็นกลุ่มเดียวกันนั้น แนวโน้มดังกล่าวนี้บ่งได้ว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตยเพราะการเลือกตั้งกลุ่มเดียวกันจะทำให้มีการให้นโยบายของกลุ่มการเมืองไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่จะติดตามมาก็คือ อาจจะมีเผด็จการทางสภาเทศบาลเกิดขึ้นถ้าไม่มีระเบียบหรือเกณฑ์ควบคุมไว้อย่างชัดเจน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือผลงานของเทศบาลสู่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะให้ประชาชนได้รับทราบ และควรให้ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นหรือร่วมตัดสินใจหรือร่วมตรวจสอบองค์กรเป็นระยะๆ การปฏิบัติเช่นนี้จะเข้ากับหลักธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตยคือ มีความโปร่งใสและให้ประชาชนมีส่วนร่วม (โดยเฉพาะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลงานวิจัยนี้พบว่าตัวแปรนี้สามารถทำนายความพึงพอใจของประชาชนได้ถึงร้อยละ 41.40) ในทำนองเดียวกันก็จะเป็นการถ่วงดุลกันระหว่างคณะผู้บริหารเทศบาล สภาเทศบาล และ กลุ่มประชาชนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

3. ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้เทศบาลดำเนินการอย่างเร่งด่วน 5 อันดับแรกได้แก่ 1) การป้องกันน้ำท่วม 2) การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล (ความสะอาด) 3) การปราบปรามยาเสพติด 4) การเคร่งครัดการจัดการจราจรและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และ 5) การปรับปรุงถนนหนทางที่คดเคี้ยว รวมทั้งการพัฒนารายได้ของประชาชน ซึ่งความต้องการเหล่านี้ล้วนเป็นความต้องการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างปกติของประชาชน และจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าการดำเนินงานของเทศบาลส่วนใหญ่เกือบทุกรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียงรายชื่อเดียวเท่านั้นที่อยู่ในระดับมากคือ การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและการรักษาความสะอาดของชุมชน ในประเด็นเหล่านี้ผู้บริหารเทศบาลซึ่งมีนายกเทศมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงจำเป็นต้องมีการวางแผนเป้าหมาย ตัวชี้วัด รวมทั้งแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ทุกขั้นตอนควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบ และควรที่จะให้ตัวแทนของประชาชนของแต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในทำนองเดียวกันควรมีการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานที่สอดคล้องกับงบประมาณให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับการป้องกันน้ำท่วม ไม่ว่าจะเป็นการสร้างทำนบกั้นน้ำ การปรับปรุงหรือขยายท่อระบายน้ำ การล้างหรือทำความสะอาดท่อระบายน้ำ รวมทั้งการสร้างบ่อบำบัดหรือกำจัดน้ำเสียต่างๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชนิษฐา เบญจาทิกุล. (2535). การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมต่อรายการสารคดี: ศึกษาเฉพาะกรณีรายการหนึ่งในร้อย. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรยา สุภาพ. (2519). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- จรรยา สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527). รายงานการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร 14 สิงหาคม 2526. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- จันทนา สุทธิจารี. "การมีส่วนร่วมของประชาชน" ในการเมืองการปกครองของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. หน้า 410-433, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ วี. เจ. ฟรินเตอร์, 2544
- จระไน แกลโกศล. (2529). ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- เจษฎา พงศธรบริรักษ์. ทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่โดยตรง. เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.
- ณรงค์ ลินสวัสดิ์ และ จักรพันธ์ วงษ์บุรณาวาทย์, รายงานการวิจัยเรื่องโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลไทยตามความเห็นของนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2536
- ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ. (2521). พัฒนาการทางกลางเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทพไท เสนอพงศ์. (2542). ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลต่อรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนคร. คณะสังคมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภาณุพงศ์งานสำเร็จ (2546). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเมืองสุราษฎร์ธานี. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอริก, 2546.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2520). ระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: ครุสภา.

- พรรคักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2524). วัฒนธรรมทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: แสงรุ่ง
การพิมพ์.
- พะยอม วงศ์สารศิริ. (2541). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พูนศักดิ์ วานิชวิเศษกุลประหยัด. (2532) การปกครองท้องถิ่น และพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย:
กรณีศึกษาสภาพตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุษบา ด้ามพรหม. (2539) ทศนคติของชาวเทศบาลเมืองอุบลราชธานีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภา
เทศบาล พ.ศ. 2538: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 3. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2525) ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. เอกสารการศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร :สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526) ทศนคติ: การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร:
พีระพัฒนา.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2526). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิญญู อังคนารักษ์. (2519) แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น. เอกสารประกอบการ
บรรยาย. กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง.
- วิรัช อภิรัตน์กุล. (2524). การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศุกกิจ เบญจกัญญา. (2545). ความรู้และความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกา
จังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาล. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหา
บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2519). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
- สถิตย์ นีระเสน. (2538). ทศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะ
กรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒน
บริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุกิจ เหลืองสกุลไทย. (2544). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี: ศึกษา
เฉพาะกรณีเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาลังคม), คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุจิต บุญบงการ และ พรรคักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527). พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยใน พ.ศ. 2522 และ
พ.ศ. 2526. เอกสารวิชาการคณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุชา จันทร์อม. (2540). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทนต์ ศรีไสย์, จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ, สัมพันธ์ เตชะอธิก, และ ไพรัช ตระการศิรินนท์. (2544). การจัดอันดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2544 "ความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน" และ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปรคัดสรรกับความเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุนทร พูนเอียด. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้**. รายงานวิจัยกรมการปกครอง.
- อรรถชา กัมปนาทแสนยากร. (2535). **ปัญหารูปแบบการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนคร เชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระของสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรุณ แก้วมัน และ คณะ. (2543). **ความคิดเห็นและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองมหาสารคามในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2542**. เชียงใหม่: การประชุมวิชาการสถิติประยุกต์ ภาคเหนือ. ครั้งที่ 3. 25-26 พฤษภาคม 2543.

ภาษาอังกฤษ

- Dewey. J. (1967). *Democracy and Education Philosophy of Education*. United States of America: Littlefield, Adms & Co.
- Gabriel, Almond. and Sidney, Vebra. *The Civic Culture*. Boston: Little, Brown, 1965.
- Good, C.V. (1959). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Katz E. (1960). *The Factional Approach to the Study of Attitudes*. Public opinion Quarterly.
- McClosky, H. (1968). *Political participation: International Encyclopedia of the Social Sciences*. New York: McGraw-Hill.
- Murphy, G., Murphy & Newcome, T.M. (1937). *Experimental Social Psychology*. New York: Harper and Row.
- Norman L Mun. (1971). *Introduction to Psychology*. Boston: Houghton Muffin.
- Rokeach, M Beliefs, (1970). *Attitude and values*. San Francisco: Jossey Bass Publisher.
- Thurstone, L.L. "Attitudes Can Be Measured." *American Journal of Sociology*. 33 (September 1922): 531.
- Weiner, M. (1971). *Crises and Sequences in Political Development*. New Jersey: Princeton University Press.

ภาคผนวก

แบบสอบถามประชาชน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

- 1.1. เพศ ชาย หญิง
- 1.2. อายุ ปี
- 1.3. ระดับการศึกษา
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ (ระบุ)
- 1.4. อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าของธุรกิจ (ค้าขาย)
 รับจ้าง เกษตรกร แม่บ้าน/พ่อบ้าน
 อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งเทศบาลเมืองจันทบุรี

1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งที่แล้ว ท่านได้ไปเลือกตั้งหรือไม่
 ไป ไม่ได้ไป
2. ถ้าไป ท่านเลือกกลุ่มใด
 กลุ่มนายสุนทร เจียมสกุล กลุ่มเทศมนตรีจอย
 กลุ่มนายกจักรเพชร จิตงามสุจริต กลุ่ม(ระบุ)
3. สาเหตุที่ท่านเลือกกลุ่มดังกล่าว (ตามข้อ 2) เพราะ
4. ท่านทราบหรือไม่ว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลประมาณเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ ที่จะถึงนี้
 ทราบ ไม่ทราบ
5. ถ้ามีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ท่านจะไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและเลือกนายกเทศมนตรีหรือไม่ (ตามกฎหมายทุกคน
 ต้องไปใช้สิทธิ เพราะถ้าไม่ไปจะขาดสิทธิบางอย่าง)
 ไป ไม่ไป ไม่แน่ใจ
6. การเลือกตั้งครั้งต่อไป ท่านต้องการที่จะเลือกกลุ่มการเมืองแบบใด
 กลุ่มการเมืองท้องถิ่น กลุ่มนักคิดและนักวิชาการ กลุ่มของพรรคการเมืองระดับชาติ
7. ถ้าไปเลือกตั้ง ท่านต้องการเลือกสมาชิกสภาเทศบาลที่มีลักษณะและคุณสมบัติแบบใด
 (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับแรก 1 = สำคัญมากที่สุด 2 = สำคัญมาก 3 สำคัญปานกลาง)
 จริงใจแก้ไขปัญหาท้องถิ่นอย่างแท้จริง เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน
 เข้าพบเพื่อให้ความช่วยเหลืองานชุมชนได้ทุกเมื่อ แก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว
 ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการ รับฟัง แสดงความคิดเห็น และแก้ไขปัญหา
 ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีระบบ
 ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กร
 ให้โอกาสสมาชิกสภาหรือกลุ่มการเมืองได้ทำงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง
 อื่นๆ (ระบุ)

8. คุณสมบัติตามข้อ 6 ที่กล่าวมาแล้ว ท่านคิดว่ามีอยู่ในกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกลุ่มใดมากที่สุด
- กลุ่มนายกสุนทร เขียมสกุล กลุ่มเทศมนตรีจอย
- กลุ่มนายกจักรเพชร งามสุจริต กลุ่ม (ระบุ)
9. ท่านทราบหรือไม่ว่าการเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลโดยตรง
- ทราบ ไม่ทราบ
10. ถ้ามีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลโดยตรง คุณสมบัติแบบใดของนายกเทศมนตรีที่ท่านต้องการจะเลือกมากที่สุด
- 10.1 การสังกัดพรรคหรือกลุ่มการเมือง
- สังกัดกลุ่มการเมืองท้องถิ่น สังกัดพรรคการเมืองระดับชาติ ไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรค
- อื่นๆ (ระบุ)
- 10.2 ระดับการศึกษา
- ระดับปริญญาโทขึ้นไป ระดับปริญญาตรี ไม่สนใจเรื่องระดับความรู้
- 10.3 ลักษณะพฤติกรรมสำคัญของนายกเทศมนตรีของเทศบาล
- มีความจริงใจแก้ไขปัญหาท้องถิ่นอย่างแท้จริง เข้าใจปัญหาของประชาชนและชุมชน
- เข้าพบเพื่อให้ช่วยเหลืองานชุมชนได้ทุกเมื่อ แก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการ รับฟัง แสดงความคิดเห็น และแก้ไขปัญหา
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีระบบ
- ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กร
- อุทิศเวลาให้กับส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- อื่นๆ (ระบุ)
11. ท่านคิดว่าคุณสมบัตินายกเทศมนตรีของเทศบาลที่ท่านต้องการจะเลือกตั้งกล่าวขณะนี้อยู่ในกลุ่มการเมืองท้องถิ่นหรือพรรคการเมืองใด
- กลุ่มนายกสุนทร เขียมสกุล กลุ่มเทศมนตรีจอย
- กลุ่มนายกจักรเพชร จิตงามสุจริต กลุ่ม (ระบุ)
12. ถ้าท่านเลือกนายกเทศมนตรีแล้วท่านจะเลือกสมาชิกสภาเทศบาลในกลุ่มเดียวกันด้วยหรือไม่
- เลือก ไม่เลือก ไม่แน่ใจ
13. ปัญหาของชุมชนเร่งด่วนหรือวิกฤติ 3 อันดับแรกที่ท่านต้องการให้นายกเทศมนตรี (ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด) ให้ความช่วยเหลือในด้านใด
- 13.1
- 13.2
- 13.3

13. ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ท่านมีความพึงพอใจในบริการที่เทศบาลชุดปัจจุบันได้จัดทำหรือให้บริการอยู่ในระดับใด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ความสะอาดของชุมชน/การกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล	5	4	3	2	1
2. ถนน ตรอก ซอย ภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล ...	5	4	3	2	1
3. ความสะอาดของตลาดสดภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล	5	4	3	2	1
4. ทางระบายน้ำภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล	5	4	3	2	1
5. แสงสว่างบนถนน/ที่สาธารณะ	5	4	3	2	1
6. การสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีน้ำดื่ม/บริโภคเพียงพอ	5	4	3	2	1
7. บริการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมัหรือสาธารณสุขภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาล	5	4	3	2	1
8. การให้บริการด้านการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล	5	4	3	2	1
9. การให้บริการด้านห้องสมุดประชาชน	5	4	3	2	1
10. การให้บริการของสถานธนาอนุบาล (โรงรับจำนำ)	5	4	3	2	1
11. การดูแลผู้สูงอายุ	5	4	3	2	1
12. การกีฬาและสุขภาพ	5	4	3	2	1
13. การดูแลคนพิการ	5	4	3	2	1
14. การเผยแพร่ข่าวสาร/ข้อมูล/เอกสารไปสู่ชุมชน	5	4	3	2	1
15. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	5	4	3	2	1
16. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	5	4	3	2	1
17. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล	5	4	3	2	1
18. การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	5	4	3	2	1
19. การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ/รายได้	5	4	3	2	1
20. ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาในกรณีฉุกเฉินของเทศบาล	5	4	3	2	1
21. ในภาพรวมท่านพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเทศบาลอยู่ในระดับใด	5	4	3	2	1

ขอบคุณมากครับ/ค่ะ